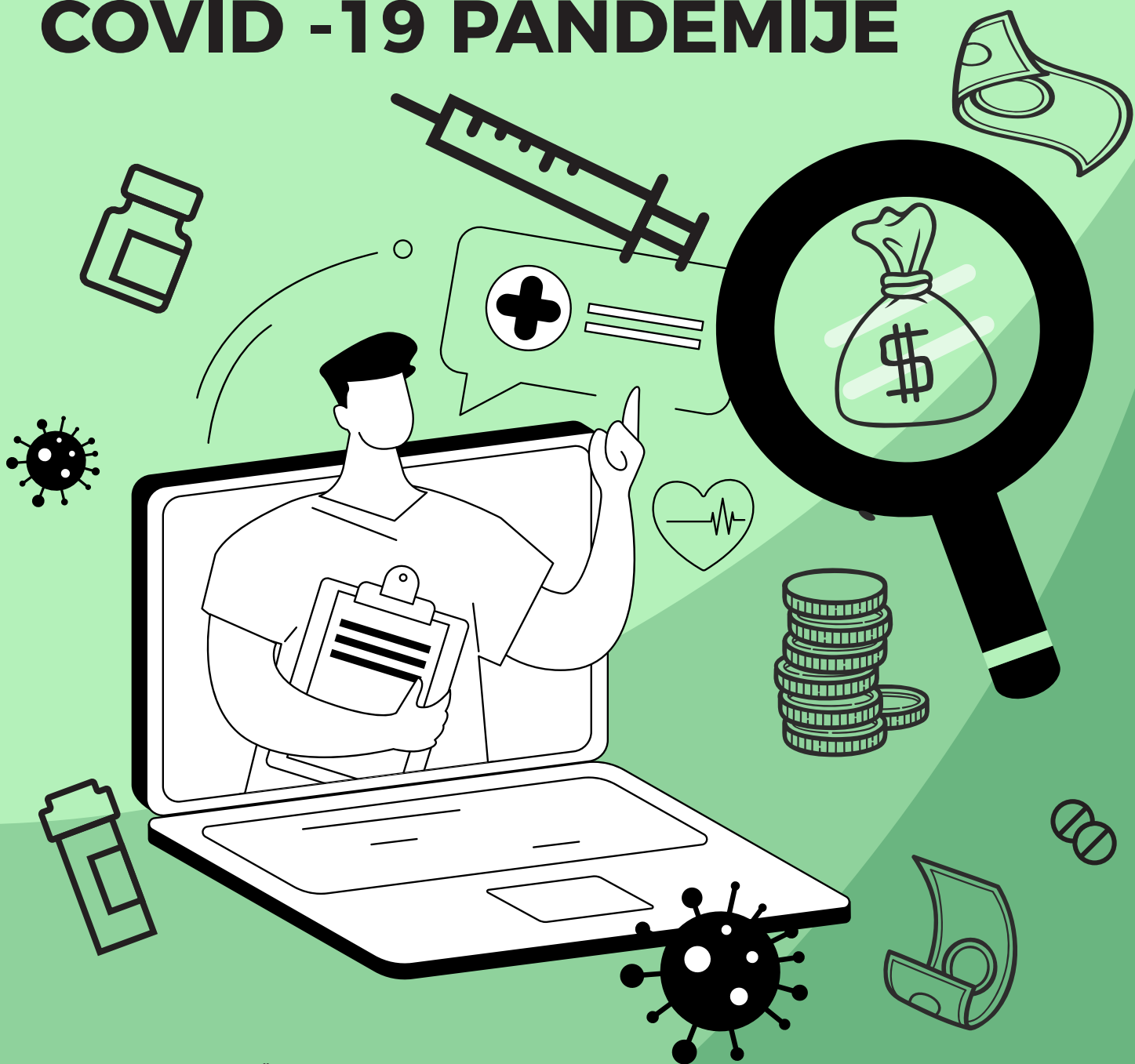


Analiza podataka o donacijama  
i javnim nabavkama u javnim institucijama  
tokom pandemije Covid-19



# PUT MEDICINSKE I SANITETSKE OPREME I VAKCINA U BIH U TOKU COVID -19 PANDEMIJE



PODRŽANO OD



MART 2022.

<b>SADRŽAJ</b>	<b>2</b>
1. UVOD: O projektu i problemu istraživanja	3
- Cilj analize i metodologija	4
- Anketna pitanja	5
- Uzorak analize i analiza i obrada podataka	6
2. NADLEŽNOSTI U ZDRAVSTVENOM SISTEMU BIH	7
- Zakonski akti u BiH	8
3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU BIH (9 - 16)	(9 - 16)
- Vijeće ministara BiH	9
- Ministarstvo civilnih poslova BiH	10
- Budžetska izdvajanja Vijeća ministara BiH za zdravstvo	11
- Kreditna zaduženja Vijeća ministara BiH za zdravstvo	11 i 12
- Donacije- grantovi Vijeću ministara BiH	13 i 14
- Donacije u opremi Vijeću ministara BiH	15 i 16
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU FBIH (19- 31)	(19- 31)
- Federalno ministarstvo zdravstva	19- 22
- Federalna uprava civilne zaštite	23-28
- Zavod za javno zdravstvo FBiH	29
- Cijene vakcina	30-31
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU KANTONA	32
5.1. KANTONALNI ZAVODI ZA JAVNO ZDRAVSTVO (32- 37)	(32- 37)
- Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	32
- Zavod za javno zdravstvo USK	33
- Zavod za javno zdravstvo BPK	34
- Zavod za javno zdravstvo HNK/HNŽ	35
- Zavod za javno zdravstvo županije Zapadnohercegovačke	35
- Zavod za javno zdravstvo TK	36-37
5.2. KANTONALNI ZAVODI ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA (38-42)	(38-42)
- Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	38
- Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK	39
- Zavod zdravstvenog osiguranja BPK	40
- Zavod zdravstvenog osiguranja TK	41
- Zavod zdravstvenog osiguranja USK	41
- Zavod zdravstvenog osiguranja SBK	42
5.3 KANTONALNA MINISTARSTVA ZDRAVSTVA (43-47)	(43-47)
- Ministarstvo zdravstva HNK/HNŽ	43
- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Županije Posavkse	44-45
- Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK, Goražde	46
6. UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTRI I BOLNICE (47-57)	(47-57)
- UKCS	48-55
- Opća bolnica "Prim. dr. Abdulah Nakaš", Sarajevo	56
- Kantonalna bolnica "Dr. Irfan Ljubijankić". Bihać	57
- Opća bolnica "Dr. Mustafa Beganović", Gračanica	58
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU RS	59- 62
8. MEDIJSKI IZVJEŠTAJI	63-66
9. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	67-75



## 1. UVOD

---

### **O projektu i problemu istraživanja**

Istraživanje o putu lijekova, medicinske i sanitetske opreme tokom Covid 19 pandemije, predstavlja dio projekta „Virus za koji ima lijek!“ koji provode udruženje građana “Stop mobbing” Trebinje i udruženje za razvoj društva “Kap” Sarajevo, uz finansijsku podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i predstavlja dio šireg projekta "Podrška građanima u borbi protiv korupcije", koga implementiraju Centri civilnih inicijativa (CCI), kao vodeći partner.

Ovom analizom kao i drugim aktivnostima u sklopu projekta "Virus za koji ima lijek!" želimo postići veće razumijevanje o važnosti transparentnog poslovanja u cilju sprečavanja korupcije u javnim zdravstvenim institucijama, ali i motivisati prijavljivanje slučajeva korupcije i drugih nepravilnosti u zdravstvu povezanih s korupcijom.

Pored korupcije koju građani percipiraju ili u njoj učestvuju pri pružanju zdravstvenih usluga, odnosno u direktnoj komunikaciji s ljekarima i medicinskim osobljem, važno je razmotriti i druge pojavne oblike korupcije poput procesa javnih nabavki.

Veliki iznosi izdvajanja za javne nabavke u sektoru zdravstva, visok stepen diskrecije pri odlučivanju, kao i decentralizovani sistem nabavki dodatno utiču na povećanje ionako visokog stepena rizika od korupcije u ovoj oblasti. Mediji, ali i organizacije civilnog društva izvještavali su u kontinuitetu o slučajevima potencijalne korupcije, koji u pravilu nisu dobijali institucionalni odgovor u smislu provođenja istražnih radnji, navodi se u "Analizi pravno-institucionalnog okvira i politika prevencije korupcije u zdravstvenom sektoru u BiH" (2019.) TI BiH u saradnji sa CCI i uz finansijsku podršku Evropske unije.

BiH je zemlja sa visokim stepenom korupcije, a jedna od oblasti u kojima je korupcija najviše izražena je zdravstvo, naročito zbog decentralizovanog sistema upravljanja zdravstvom, gdje se o zdravstvu odlučuje u 13 ministarstava zdravstva, gdje svaki od njih ima svoje zakone i fondove.

U sklopu projekta u 2021. godini, udruženja - Stop mobbing i Kap su obavili istraživanje o percepciji korupcije među pacijentima, dok se 2022. godine bavimo istraživanjem unutar zdravstvenih ustanova i unutar institucija koje su zadužene za javno zdravstvo na svim nivoima u Bosni i Hercegovini.





## **Cilj analize**

---

U sklopu projekta "Virus za koji ima lijek" UG Stop mobbing i udruženje Kap, pokrenuli su istraživanje "Put medicinske i sanitetske opreme i vakcina u BiH u toku pandemije".

U svrhu prikupljanja podataka i izrade analize o nabavkama roba (kupovini i donacijama) medicinske i sanitetske opreme te vakcina i lijekova u vrijeme Covid 19 pandemije, željeli smo utvrditi - kako su zdravstvene institucije i relevantne institucije vlasti reagovale na epidemiju u smislu nabavke medicinske i sanitetske opreme, uključujući testove i vakcine te koliko su sredstava i iz kojih izvora, uključujući i donacije, utrošili u navedene svrhe. Posebno je zanimljivo analizirati transparentnost zdravstvenih institucija tokom anketiranja.

U ovom istraživanju analizirani su prikupljeni odgovori iz javnih institucija, podaci sa dostupnih internet stranica institucija, kao i medijski izvještaji na ovu temu, na osnovu kojih je sačinjena analiza istraživanja "Put medicinske i sanitetske opreme i vakcina u BiH u toku pandemije" koja može poslužiti kao polazna osnova za dalja istraživanja o ovoj tematici ali i kao širi uvid na reakcije javno-zdravstvenih institucija tokom vanrednih situacija kao što su epidemija i pandemija.

## **Metodologija**

---

Metodologija za izradu analize zasnivala se na primarnim (upitnik) ali i sekundarnim izvorima informacija, uključujući korištenje relevantne literature, studija, izvještaja, internet stranica javnih institucija i drugih dokumenata vladinih i nevladinih organizacija.

Dopisi sa sedam otvorenih pitanja su upućeni relevantnim institucijama na nivou BiH, dva entiteta i 10 kantona u FBiH, s ciljem da se dobiju podaci o tome - kako su zdravstvene institucije reagovale u odnosu na epidemiju, kako je protekla nabavka (donacije i javne nabavke) medicinske opreme i vakcina u BiH (respiratori, maske, rukavice, dezinfekcijska sredstva, vakcine i ostala oprema i lijekovi za Covid-19).





Tokom izrade analize primijenjene su kvalitativne i kvantitativne tehnike. Podaci su prikupljeni od zdravstvenih ustanova (sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite) na području FBiH i Republike Srpske direktnim putem (dopisi, telefonski kontakti, e-mail kontakti, sastanci).

Kao glavna tehnika kvalitativnog prikupljanja podataka korišten je upitnik sa sedam pitanja koji je ujedno dao i odgovor na pitanje- koje su javne institucije transparentno poslovale u vrijeme pandemije Covid-19, koliko njih je spremno da sa javnošću podijele informacije o utrošenim i doniranim sredstvima.

Upitnik je dizajniran tako da bude prilagođen za zdravstvene ustanove, nezavisno kom nivou zdravstvene zaštite ustanova pripada.

Anketna pitanja o nabavci roba (kupovini i donacijama) medicinske i sanitetske opreme kao i vakcina, odnose se na period mart 2020 - oktobar 2021. Anketno istraživanje se provodilo u periodu decembar- mart 2021. godine.

### **Anketna pitanja:**

1. Naziv nabavljene stavke
2. Količina
3. Jedinična cijena (KM)
4. Način nabavke: Kupovina ili donacija
5. Izvor finansiranja - nabavke ili donacije
6. Osnov nabavke (objasniti na osnovu koje odluke, javnog poziva...)
7. Krajnja upotreba nabavljene opreme (ukoliko je distribuirana izvan institucije koja popunjava upitnik)

Odgovore na anketni upitnik od javnih institucija zahtijevali smo na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH (Službeni glasnik BiH broj 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11), Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj. 32/2001, 48/11), Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (Sl. glasnik RS, br. 120/2004, 54/2007, 104/2009 i 36/2010).





## **Uzorak analize**

---

Dopisi sa anketnim pitanjima su upućeni: Vijeću ministara BiH (1), Ministarstvu civilnih poslova BiH (1), Vladama u RS i FBiH (2), Vladama kantona u FBiH (10), Ministarstvima zdravstva na svim nivoima u BiH (13), Zavodima za javno zdravstvo na svim nivoima u FBiH (11), Zavodima zdravstvenog osiguranja na svim nivoima u FBiH (11), Kliničkim centrima u BiH (5), bolnicama u BiH (10), Fondu zdravstvenog osiguranja RS (1), Institutu za javno zdravstvo RS (1).

Kvantitativno istraživanje je provedeno na osnovu odgovora iz javnih institucija, dostupnih internet objava na zvaničnim stranicama institucija, ali i medijskih izvještaja na ovu temu.

## **Analiza i obrada podataka**

---

Najprije su analizirani kvalitativni podaci dok je drugi nivo analize bilo ukrštanje podataka dobijenih u odgovorima anketiranih grupa, upoređivanje informacija, pronalaženje tema i podataka iz sekundarnih izvora (internet stranice institucija) koji potvrđuju već dobijene podatke ili iznose različite stavove kao i napisi medija.

**Napomena: Prilikom prikupljanja odgovora susretali smo se sa ignorisanjem iz javnih institucija i ustanova u Federaciji u preko 50 posto slučajeva, dok je taj procenat u Republici Srpskoj veći od 90%. Napominjemo da je u pitanju riječ o prikupljanju podataka od javnog značaja i iz javnog budžeta.**





## **2. NADLEŽNOSTI U ZDRAVSTVENOM SISTEMU U BIH**

---

U Dejtonskom mirovnom sporazumu, koji je Ustav Bosne i Hercegovine, u Aneksu IV propisane su nadležnosti nivoa vlasti u BiH koje su dalje razrađene u entitetskim i kantonalnim ustavima.

Prema ustavnim rješenjima, zdravstvo u BiH je u punoj nadležnosti entiteta Republika Srpska (RS) i Brčko distrikta BiH, te u podijeljenoj nadležnosti između entiteta Federacije BiH (FBiH) i njenih deset kantona.

U BiH postoji ukupno 13 ministarstava zdravstva Republika Srpska (1), Brčko distrikt BiH (1), FBiH (1) i (10) ministarstava zdravstva u deset kantona u FBiH.

- **Entitet Republika Srpska** ima Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, kao i Fond zdravstvenog osiguranja koji prikuplja doprinose.

Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske saraduje sa zdravstvenim institucijama u kriznim situacijama poput pandemije, epidemije.

U RS, na entitetskom nivou, postoji i Agencija za sertifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske.

- **Entitet Federacija BiH** ima Federalno ministarstvo zdravstva. Takođe, svih 10 kantona u FBiH imaju svoja ministarstva zdravstva. Zdravstvo u FBiH je u "podijeljenoj nadležnosti" između ovog entiteta i deset kantona u Federaciji BiH.

U FBiH postoji i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, ali i deset kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja koji prikupljaju i raspoređuju sredstva od doprinosa.

Takođe, u Federaciji BiH postoji Federalni Zavod za javno zdravstvo kao i 10 kantonalnih Zavoda za javno zdravstvo.

Federalna uprava civilne zaštite FBiH kao i deset kantonalnih uprava civilne zaštite, donose odluke i naredbe vezane za zdravlje, u slučaju kriznih situacija.

U Federaciji BiH na entitetskom nivou postoji i Agencija za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji BiH.

- **U Brčko distriktu BiH** postoji Odjel za zdravstvo pri Vladi Brčko distrikta BiH te Fond zdravstvenog osiguranja Brčko Distrikta BiH.

U Brčko distriktu BiH postoji i Odjeljenje za javnu sigurnost kao dio Vlade, a u sklopu tog odjeljenja postoji Pododjeljenje za zaštitu i spašavanje, koje donosi odluke vezane za zdravlje, u slučaju kriznih situacija.





## **Zakonski akti u BiH**

---

Kada je zdravstvo u pitanju, u BiH ne vrijede isti zakoni na cijelom području države. Entitetskim, odnosno zakonima Brčko distrikta BiH, regulirana je organizacija javnog zdravstva.

- Na državnom nivou BiH, osim Agencije za lijekove i medicinska sredstva, postoji i Ministarstvo civilnih poslova BiH s posebnim Odjelom za zdravstvo, ali se ono bavi uglavnom statistikom i razmjenom informacija s domaćim i međunarodnim institucijama, poput Svjetske zdravstvene organizacije.

- U BiH su na snazi tri Zakona o zdravstvenoj zaštiti i tri Zakona o zdravstvenom osiguranju (dva entiteta i Brčko distrikt).

- Takođe, donacije i javne nabavke lijekova i medicinske opreme tretiraju se Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH i entitetskim Zakonima o lijekovima kao i zakonima o javnim nabavkama.







## **3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU BOSNE I HERCEGOVINE**

---

Bosna i Hercegovina je država koja nema državno ministarstvo zdravstva.

Na državnom nivou, osim Agencije za lijekove i medicinska sredstva, postoji i Ministarstvo civilnih poslova BiH s posebnim Odjelom za zdravstvo, ali se ono bavi uglavnom statistikom, odnosno razmjenom informacija s domaćim i međunarodnim institucijama, poput Svjetske zdravstvene organizacije.

Kako se navodi na zvaničnoj web stranici, "Ministarstvo civilnih poslova BiH je nadležno za: poslove državljanstva, upis i evidenciju građana, zaštitu ličnih podataka, prijavljivanje prebivališta i boravišta, lične isprave, putne isprave, postupak evidencije registracije vozila, deminiranje.

Također je nadležno za obavljanje poslova i izvršavanje zadataka koji su u nadležnosti Bosne i Hercegovine i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih principa koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnom planu u područjima: **zdravstva** i socijalne zaštite, penzija, nauke i obrazovanja, rada i zapošljavanja, kulture i sporta, geodetskim, geološkim i meteorološkim poslovima".

### **3.1. Vijeće ministara BiH**

---

Na upit da popune upitnik sa 7 pitanja, iz Vijeća ministara BiH smo dobili odgovor iz Službe za informisanje Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, da su Odluke Vijeća ministara BiH u vezi s borbom protiv Covida-19 u periodu mart 2020 - oktobar 2021. godine objavljene na web stranici Vijeća ministara BiH.

Također, upućeni smo da informacije potražimo u biltenima na web stranici Vijeća ministara BiH.





Na web stranici Vijeća ministara BiH pronašli smo, pored ostalog, sljedeće informacije koje se tiču donacija, javnih nabavki, kreditnih zaduženja tokom pandemije i budžetskih izdvajanja:

### **3.2. Ministarstvo civilnih poslova BiH**

---

Ministarstvo civilnih poslova BiH određeno je kao nadležna institucija BiH za potpisivanje direktnih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za nabavke vakcine, vakcinalnog materijala i opreme protiv Covida-19, zaraznog oboljenja, a ministrica civilnih poslova da u ime BiH izvrši potpisivanje direktnih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Zbog nemogućnosti dobijanja konkretnih odgovora iz Ministarstva civilnih poslova BiH, a koje je u ime Vijeća ministara BiH koordiniralo raspodjelom i nabavkom vakcina, prikazani rezultati u tabelama dole moguće je da nisu finalni jer suprikupljani na internet stranicama zvaničnih institucija BiH, UNICEF-a, EU i na osnovu medijskih izvještaja.

Prema istim izvorima, BiH je ukupno donirano i kupljeno 3,6 miliona vakcina različitih proizvođača. Pomoćnik ministra u Sektoru za zdravstvo Ministarstva civilnih poslova BiH Dušan Kojić rekao je da do sada BiH isporučeno više od 3.600.000 doza vakcina protiv korona virusa.<sup>1</sup>

Međutim, nije poznat konačan broj neutrošenih vakcina kojima je istekao rok trajanja. Prema medijskim izvještajima, najmanje 700.000 doza vakcina trenutno čeka na sigurno uništavanje (januar 2022.)<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> <https://www.slobodnaevropa.org/a/bih-sad-vaccine-donacija/31648852.html>

<sup>2</sup> <https://hayat.ba/u-bih-propalo-700-000-doza-vakcina-dobili-ih-besplatno-a-unistavanje-ce-skupo-platiti/581841/>





### 3.3. Budžetska izdvajanja Vijeća ministara BiH

#### - 40.000.000 KM iz budžeta BiH za borbu protiv pandemije (2020.)

Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku 29.12.2020. o raspodjeli 10 miliona KM iz budžeta institucija BiH za zdravstveni sektor u BiH. Još 13 miliona KM odobrilo je Vijeće ministara BiH za kliničke centre, i to četiri miliona KM za Univerzitetski klinički centar u Banja Luci, po 3,5 miliona KM za UKC Sarajevo i Sveučilišnu kliničku bolnicu Mostar, 1,5 milion KM za UKC Tuzla i 500 hiljada KM za bolnicu u Brčko distriktu BiH.

Ukupno, Vijeće ministara BiH je u 2020. godini za zdravstveni sektor u entitetima i Brčko distriktu izdvojilo oko **40 miliona KM**, jer je ranijom odlukom početkom oktobra odobreno 14.474.000,00 KM.

#### - 21.684.000 KM iz budžeta BiH za borbu protiv pandemije (25.3.2021.)

Na sjednici Savjeta ministara BiH utvrđen je Nacrt zakona o Budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza za 2021. godinu, a **21.684.000 KM** namijenjeno je za borbu protiv pandemije uzrokovane virusom korona.

### 3.4. Kreditna zaduženja Vijeća ministara BiH za zdravstvo (2020-2021.)

**TABELA 1. Krediti**

KREDITOR	KREDIT FBIH	KREDIT REPUBLIKA SRPSKA	KREDIT DISTRIKT BRČKO	KREDIT BIH
Zajam EU	(61,5%)	(37,5%),	(1%).	250 miliona eura
Zajam EBRD-a	19.859.900,00 eura	13.240.100,00 eura	00	33,1 milion eura
Kredit MMF-a	61,5%	37,50%	1%	330 miliona eura
Zajam EBRD-a				75 miliona USD





### **- Zajam od EU u visini 250 miliona eura (2020.)**

Savjet ministara usvojio je Inicijativu Ministarstva finansija i trezora i imenovao delegaciju za vođenje pregovora radi zaključivanja Memoranduma o razumijevanju između Evropske komisije u vezi sa Sporazumom o zajmu između EU, BiH kao zajmoprimca, Centralne banke BiH kao agenta za plaćanje zajmoprimca. Prijedlogom je predviđena makro finansijska pomoć Evropske unije u iznosu **250 miliona eura** zajma "za prevazilaženje posljedica uzrokovanih virusom korona", s alokacijom sredstava na Republiku Srpsku (37,5%), Federaciju BiH (61,5%) i Brčko distrikt (1%) (31.12.2020. godine)<sup>3</sup>.

### **- Zajam od EBRD za od 33,1 milion eura za borbu protiv Covid-19 (2020.)**

Savjet ministara je na 18. vanrednoj sjednici 30. aprila 2020. utvrdio Prijedlog sporazuma o zajmu (Hitni projekat za Covid - 19 za BiH) između BiH i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (EBRD) vrijedan **33,1 milion eura**<sup>4</sup>, od čega Republici Srpskoj 13.240.100,00 eura, a Federaciji BiH - 19.859.900,00 eura. Sredstva su namijenjena prevenciji, otkrivanju i odgovoru na prijetnju od pandemije Covid - 19, jačanjem pripravnosti nacionalnih sistema javnog zdravstva i pružanjem socijalne pomoći najugroženijim grupama pogođenim pandemijom u BiH.

### **- Kredit MMF-a 330 miliona EUR za ublažavanje posljedica pandemije**

Od ukupnog novca, 61,5% ide za Federaciju BiH sa njenih deset kantona, 37,5% Republici Srpskoj, a jedan posto Brčko distriktu. Otplatu kreditnog duga vrše entiteti i Brčko distrikt. (23.4.2020).

- Zajam od Međunarodne banke za obnovu i razvoj (EBRD) **75 miliona američkih dolara** za Projekt unapređenja zdravstvenih sistema. (22.7.2021.)

<sup>3</sup> <http://privrednastampa.ba/odrzana-8-redovna-sjednica-savjeta-ministara-bih/>

<sup>4</sup> [https://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja\\_sa\\_sjednica/default.aspx?id=32920&langTag=bs-BA](https://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/default.aspx?id=32920&langTag=bs-BA)





### 3.5. Donacije- grantovi Vijeću ministara BiH (2020-2021.)

**TABELA 2. Doncije /grantovi**

DONATOR	DONACIJE FBIH	DONACIJE REPUBLIKA SRPSKA	DONACIJE DISTRIKT BRČKO	DONACIJE BIH
IPA sredstva				18 miliona eura
Sredstva granta EU za nabavku vakcina u BiH Evropske komisije				13,7 miliona eura
Donacije građana BiH i pravnih lica				747.625,92 KM
Azerbejdžan i kompanija Bayer				1.073.575,17 KM
Međunarodna organizacija za pomoć, zaštitu i razvoj (International Organization for Relief and Welfare), osnovana od "Svjetske islamske lige"				535,852,96 KM
Donacija Japana				100 miliona jena
Donacija firme "Nestle"				100.000 CHF

#### - IPA sredstva kao višemilionska podrška borbi protiv Covid - 19 (2020.)

Savjet ministara je na sjednici održanoj 7. aprila 2020. dao saglasnost za preusmjeravanje sredstava iz državnih program IPA 2018, IPA 2019 i IPA 2020 za BiH za potrebe odgovora na Covid - 19 i za migrantsku krizu, kako je to predložila Delegacija EU u BiH.

Iz IPA 2018 nisu iskorištena **dva miliona eura** koja se mogu preusmjeriti za ugovor sa UN agencijom za medicinska sredstva i opremu kao odgovor na Covid-19. **Za 18 miliona eura** je povećan iznos za Opšti instrument za evropske integracije koji se može koristiti za hitnu podršku za covid - 19.





**- Više od 13,7 miliona eura granta EU za nabavku vakcina u BiH (25.3.2021.)**

Prijedlog za zaključivanje Ugovora o grantu sa aneksima I - VII između Evropske unije, koju zastupa Evropska komisija, i Savjeta ministara BiH vrijedan **13.775.280 eura** a period implementacije je 18 mjeseci. Cilj Ugovora je dodjeljivanje bespovratnih finansijskih sredstava BiH za provođenje akcija pod nazivom „EU za zdravlje Doprinos raspoloživosti i pristupu vakcinama protiv Covid-19“. Do 85% ovih sredstava koristit će se isključivo za nabavku lijekova - vakcina protiv Covida-19 od zemalja članica EU, a preostalih 15% za nabavku medicinske opreme i potrošnog materijala, te druge troškove.

- **EU i njene zemlje članice donirale BiH 1,302,110 vakcina** iz mehanizma "EU4Health" (25.8.2021., izvor Europa.ba). EU je za Bosnu i Hercegovinu osigurala ukupno **95 miliona eura** bespovratnih sredstava kao pomoć u borbi protiv Covid-19.

- Građani BiH i pravna lica uplatili **747.625,92 KM** (2.3.2021.) Pozivu Bosne i Hercegovine za traženje međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje odazvala su se **pravna i fizička lica iz BiH** koja su na namjenski podračun Jedinственог računa trezora BiH uplatila ukupno **747.625,92 KM**.

- Azerbejdžan i kompanija Bayer su na namjenski podračun Jedinственог računa Trezora BiH uplatile ukupno **1.073.575,17 KM**.

- Međunarodna organizacija za pomoć, zaštitu i razvoj (International Organization for Relief and Welfare), osnovana od "Svjetske islamske lige", je na namjenski podračun Jedinственог računa trezora BiH uplatila **535,852,96 KM** pomoći BiH.

- **Donacija Japana u visini 100 miliona jena** za opremanje medicinskih ustanova (28.1.2021.)





### 3.6. Donacije u opremi, medicinskim sredstvima i vakcinama Vijeću ministara BiH

**TABELA 3. Donacije u opremi i vakcinama. Vrijednosti svih pojedinih donacija nisu novčano izražene, najčešće su izražene količinski.**

DONATOR	donacija maski	donacija zaštitnih odijela	Donacija vakcine	Donacije PCR TEST
Mađarska	200.000 kom	10.000 kom	200.000 vakcina Sinopharm	
UNICEF je dostavio u ime kompanije Novacyt				295,968 PCR testova
UNICEF u ime njemačke tvrtke STS Textiles GmbH & Co.KG	1.000.000,00			
NR Kina			50.000 vakcina Sinopharm	
Donacija Srbije			5.000 vakcina Covishield + 20.000 vakcina AstraZeneca	
Grčka i Kraljevina Danska			370.000 doza vakcina AstraZeneca	
Donacija Njemačke	6.500.000 zaštitnih maski i hirurških maski ukupne vrijednosti 4.410.000 eura			
Donacija Republike Turske			30.000 doza vakcina kineskog proizvođača Sinovac	
Donacija SAD			96.000 doza vakcina Moderna	
Donacija Francuske			117.000 doza vakcina Pfizer	





Donacija humanitarne organizacija CARE Austria	1.015.650 zaštitnih maski, ukupne vrijednosti 42.387,50 eura			
Donacija Mađarske				40.032 PCR testova Maccura vrijednosti 163.850.976 mađarskih forinti
Fonacija Shanghai "Fosun Foundation" iz Kine				4.800 PCR testova
Donacija Poljske			190.710 doza vakcina Pfizer	
EU i njene zemlje članice			1,302,110 vakcina Iz mehanizma "EU4Health"	

- **Mađarska je donirala BiH 200.000 maski 10.000 zaštitnih odijela** (28.1.2021.) ali i **200.000** vakcina proizvođača Sinopharm (5.7.2021.)
- **UNICEF je dostavio u ime kompanije Novacyt 295,968 PCR testova** Ministarstvu civilnih poslova BiH 27.5. 2021.
- **UNICEF je 2020. i 2021. godine donirao BiH 1.000.000,00** zaštitnih maski u ime njemačke tvrtke STS Textiles GmbH & Co.KG.
- **Donacija 100.000 CHF** koje je donirala firma "Nestle", s ciljem ubrzanja procesa vakcinacije u BiH (30.3.2021.)
- **Donacija 50.000 vakcina Sinofarm od NR Kine** (25.3.2021.)
- **Donacija Srbije, 5.000 vakcina Covishield** (2.3.2021.) i donacija Srbije **20.000 vakcina AstraZeneca** BiH, za potrebe Vlade Kantona Sarajevo (9.4.2021)
- **Grčka i Kraljevina Danska** donirale su BiH 370.000 doza vakcina AstraZeneca (juli 2021.)







- **Donacija Njemačke, 6.500.000 zaštitnih maski** i hirurških maski ukupne vrijednosti 4.410.000 eura (15.4.2021.)
- **Donacija 30.000 doza vakcina iz Republike Turske**, proizvođača Sinovac.
- **Donacija SAD, 96.000 doza vakcina** proizvođača Moderna (11.1.2022.)
- **Donacija Francuske 117.000 doza vakcina** Pfizer (24.12.2021)
- **Donacija humanitarne organizacija CARE Austria**, i od 1.015.650 zaštitnih maski, ukupne vrijednosti 42.387,50 eura (17.5.2021.)
- **Donacija Poljske, 190.710 doza vakcina** Pfizer-BioNTech (3.11.2021.)
- **Donacija Mađarske**, Nacionalnog generalnog direktorata za bolnice Mađarske Bosni i Hercegovini, koja se sastoji od 40.032 komada PCR testova proizvođača Maccura vrijednosti 163.850.976 mađarskih forinti.
- **Donacija "Shanghai "Fosun Foundation" iz Kine** 4.800 PCR testova (8.7.2020.)

Pomoć za BiH u opremi, medicinskim i drugim sredstvima za borbu protiv COVID-19, dali su još, pored ostalih - Hrvatska, Katar, Bugarska, Slovenija, Malezija, kao i nevladine organizacije i pojedinci iz NR Kine, Dječiji hor kineskog grada Wuxi iz Narodne Republike Kine i mnogi drugi te je bez tačnog uvida u dokumentaciju nemoguće napisati tačnu konačnu vrijednost primljenih donacija, njihovu količinu ni vrstu.

### **12.997.600 američkih dolara za kupovinu vakcina iz Covax instrumenta)**

- BiH je potpisala Ugovor sa COVAX-om 18. 9. 2020. godine o isporuci milion i 232 hiljade doza vakcina, u vrijednosti **12.997.600 američkih dolara** (kompletan iznos uplaćen je 18. decembra 2020. godine), od čega je do oktobra 2021. BiH isporučena tek jedna trećina – 332.640 doza vakcina. <sup>5</sup>

- Vijeće ministara je BiH 28.1.2021. utvrdilo informacija o prihvaćanju podrške UNICEF-a u procedurama nabave cjepiva za BiH u okviru mehanizma „Commitment agreement - committed purchase arrangement - COVAX“ i osiguranju finansijskih sredstava za ispunjavanje obveza iz Ugovora o nabavi

<sup>5</sup> COVAX je (Instrument za globalni pristup vakcini protiv bolesti COVID-19) koji su pokrenule Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Evropska komisija i Francuska kao odgovor na pandemiju.





cjepiva s Globalnom alijansom za cjepiva (GAVI) protiv bolesti Covid-19 putem mehanizma (COVAX).<sup>6</sup> U tu svrhu će biti korištena sredstva iz budžeta BiH i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu.

Ministarstvo civilnih poslova predložilo je zaključenje Memoranduma o razumijevanju za pružanje usluga nabavke između UNICEF i Vijeća ministara BiH u vrijednosti 2 miliona KM za 2020. godinu. Zaključivanjem ovog memoranduma omogućava se da UNICEF, kao ovlašteni koordinator instrumenta COVAX, pomogne u procedurama nabavke vakcina za BiH u okviru COVAX mehanizma.

---

<sup>6</sup>[https://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/zakljucci\\_sa\\_sjednica/default.aspx?id=34912&langTag=hr-HR](https://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/zakljucci_sa_sjednica/default.aspx?id=34912&langTag=hr-HR)





## **4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU FEDERACIJE BIH**

---

Prema Zakonu o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH, za nabavku i uvoz lijekova humanitarnog porijekla (donacije) zadužena su nadležna entitetska ministarstva kao i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta.

Tokom istraživanja, potpuni izostanak transparentnosti u poslovanju i izuzetnu nekooperativnost u vezi dijeljenja javnih informacija, pokazale su institucije na nivou Federacije BiH.

Hronološki posmatrano, u nastavku prikazujemo zvaničnu komunikaciju sa institucijama na nivou Federacije BiH.

### **4.1. Vlada Federacije BiH, Ured Vlade FBiH za odnose s javnošću**

---

Na dopis vezan za ispunjavanje anketnog upitnika, Ured Vlade FBiH za odnose s javnošću odgovorio je udruženju KAP 7. i 8.12.2021. godine, da su "dopis i anketni upit, prosljedili Generalnom sekretarijatu Vlade Federacije BiH te Federalnom ministarstvu zdravstva, Zavodu za javno zdravstvo FBiH i Federalnoj upravi civilne zaštite, na nadležno postupanje".

Međutim, nije bilo moguće dobiti odgovore iz dvije institucije:

- Federalno ministarstvo zdravstva
- Federalna uprava civilne zaštite

### **4.2. Federalno ministarstvo zdravstva**

---

Predstavnici Federalnog ministarstva zdravstva od 6. decembra 2021. do sredine februara 2022. godine nisu odgovorili na anketni upitnik sa 7 pitanja. Dana 16.2.2022. godine, u dopisu upućenom udruženju KAP, Federalno ministarstvo zdravstva navodi da "nema bazu podataka o izdatim rješenjima za uvoz lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći" i dodaje da se "rješenja za uvoz vakcina izdaju u Ministarstvu civilnih poslova, a svako izdato





*Rješenje za uvoz iz humanitarne pomoći u kopiji se dostavlja Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH. Predlažemo da se obratite ovim institucijama",* navodi u dopisu Sanja Čustović iz Federalnog ministarstva zdravstva.

### **Agencija za lijekove BiH zabrinuta ako Federalno ministarstvo zdravstva ne vodi registar**

---

Udruženje Kap je kontaktiralo Agenciju za lijekove i medicinska sredstva BiH kojoj smo predočili dopis iz Federalnog ministarstva zdravstva. U Agenciji su rekli da entitetska ministarstva nisu dužna da obavještavaju Agenciju za lijekove i medicinska sredstva BiH o donacijama i javnim nabavkama.

U Agenciji su izrazili zabrinutost informacijom da Federalno ministarstvo zdravstva ne vodi bazu podataka odnosno registar o izdatim rješenjima za uvoz lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći "jer tako neće moći ni da vrše nadzor nad njima, što je izuzetno zabrinjavajuća informacija".

*"Član 85 Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH jasno definiše da su dužni da vode registar. U njemu se navodi: "Lijekovi humanitarnog porijekla mogu se uvoziti i koristiti u BiH samo uz prethodnu saglasnost nadležnih entitetskih ministarstava, odnosno Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta". U Član 89 istog zakona je definisano i da su nadležna entitetska ministarstva i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta dužni da obezbijede izvršavanje nadzora nad opremom, skladištenjem i distribucijom lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći na svojoj teritoriji",* navodi Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH.

Iako je udruženje Kap, na koncu, dobilo usmeno obećanje iz Federalnog ministarstva zdravstva da će dva sektora odgovoriti na pitanja iz upitnika (sektor koji se bave donacijama i sektor za javne nabavke), iz Federalnog ministarstva zdravstva nismo dobili adekvatne odgovore vezane za ovo istraživanje.

### **Plan javnih nabavki Federalnog ministarstva zdravstva**

---

Prema dostupnim informacijama na internet stranici Federalnog ministarstva zdravstva Federalno ministarstvo zdravstva je 2020. godine donijelo Plan nabavki u visini **86.100 KM** gdje su predmeti nabavke: Usluge održavanja računara 6,000 KM, usluge održavanja lifta 3.000 KM, nabavka goriva u visini 14.000 KM,





štampanje 2.500 KM, unajmljivane opreme za evidenciju radnog vremena 3.000 KM, usluge informacijske tehnologije 9.000 KM, održavanje softvera 3.000 KM, nabavka guma u visini 3.600 KM, kancelarijski materijal u visini 12.800 KM, osiguranje zaposlenih 6.000 KM osiguranje vozila 4.000 KM i na kraju zdravstvene usluge - sistematski pregled zaposlenih 10.000 KM, kupovina namještaja 3.000 KM.

PLAN JAVNIH NABAVKI ZA 2020.GODINU							
Redni broj	CPV kodovi	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost (KM) sa PDV-om	Vrsta postupka*	Okvirni datum pokretanja postupka	Okvirni datum zaključenja ugovora	Izvor finansiranja
1.	30100000-0	Nabavka materijala i sitnog inventara:	19,600				
		- Kancelarijski materijal	12,800	6	april 2020.	maj 2020.	01-budžet
		- Materijal za čišćenje	3,200	7	februar 2020.	mart 2020.	01-budžet
		- Auto gume	3,600	7	april 2020.	april 2020.	01-budžet
2.	30000000-9	Nabavka opreme:	18,000				
		- Uredski i računalni strojevi	9,000	6	april 2020.	maj 2020.	01-budžet
		- Klima uređaj za server sobu	3,000	7	maj 2020.	juni 2020.	01-budžet
		- Nabavka namještaja	3,000	7	septembar 2020.	oktobar 2020.	01-budžet
		- Unajmljivanje opreme za evidenciju radnog vremena	3,000	7	oktobar 2020.	oktobar 2020.	01-budžet
3.	09000000-3	Gorivo	14,000	6	februar 2020.	mart 2020.	01-budžet
4.	50750000-7	Usluge održavanja lifta	3,000	7	novembar 2020.	novembar 2020.	01-budžet
6.	66000000-0	Usluge osiguranja	10,000				
		- Osiguranje uposlenih	6,000	7	novembar 2020.	novembar 2020.	01-budžet
		- Osiguranje vozila	4,000	7	februar 2020. novembar 2020.	mart 2020. novembar 2020.	01-budžet
7.	79810000-5	Usluge štampanja	2,500	7	april 2020.	april 2020.	01-budžet
8.	72000000-5	Usluge informacijske tehnologije: savjetovanje, razvoj programske podrške, internet i podrška	9,000				
		- Usluge održavanja softvera	3,000	7	decembar 2020.	decembar 2020.	01-budžet
		- Usluge održavanja i servisiranja računara, printera, kopir aparata, mrežnih i sistemskih uređaja, softvera i druge računarske opreme	6,000	7	decembar 2020.	decembar 2020.	01-budžet
9.	85140000-2	Zdravstvene usluge	10,000	6	juni 2020.	juli 2020.	01-budžet
UKUPNO			86,100				

**\*Vrsta postupka**

6- Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda

7- Direktni sporazum

Broj: 01-11-0166/2020

Sarajevo, 15.01.2020.g



MINISTAR

Doc.dr. Vjekoslav M.





Gotovo je identičan i Plan javnih nabavki za 2021. godinu, koji ukupno iznosi 76,300 KM, te se po ovim dokumentima ne može zaključiti da li se ministarstvo zdravstva FBiH na transparentan ili na bilo koji način bavilo javnim nabavkama lijekova i opreme vezanih za Covid-19 (javne nabavke i donacije), jer ni u jednom dostupnom dokumentu na zvaničnoj internet stranici ministarstva zdravstva ne se spominju zaštitne maske, zaštitna odijela za zdravstvene radnike, sredstva za dezinfekciju, vakcine...

- Na internet stranici federalnog ministarstva zdravstva navode se samo dvije informacije vezane za donaciju. U saopštenju objavljenom 01.10.2021. Odjel za ginekologiju i akušerstvo Opće bolnice „Prim.dr. Abdulah Nakaš“ dobit će donaciju od 100.000 eura u okviru projekta „Podrška porodici“ koji se provodi u BiH, Srbiji, Hrvatskoj, Sloveniji i Crnoj Gori. Prema tom projektu AIK Banka i MK Group dodijelit će donaciju u iznosu od 100.000 eura Odjelu za ginekologiju i akušerstvo Opće bolnice „Prim.dr. Abdulah Nakaš“, u suradnji s Federalnim ministarstvom zdravstva.

- 22.4.2020. godine je objavljena informacija o donaciji USAID za BiH i UNICEF-a za BiH koji su uručili donaciju od 44 seta tableta i mobilnih telefona, Federalnom ministarstvu zdravstva. Oprema će biti distribuirana u 44 Centra za mentalno zdravlje Federacije BiH, sa namjerom da se unaprijedi efikasnost komunikacije stručnjaka za mentalno zdravlje i građana, koji imaju potrebu za ovim vidom podrške, zbog situacije u kojoj su se našli tokom Covid-19 pandemije.

- Još jedna informacija vezana za covid 19 pandemiju objavljena je 13.3.2020. godine, a to je da je Federalno ministarstvo zdravstva pokrenulo informativni portal na kojem je na jednom mjestu <sup>7</sup> moguće naći "sve zvanične, relevantne i naučno potkrijepljene informacije te savjete i preporuke zdravstvenih stručnjaka". Na ovoj stranici se rijetko navode informacije koje su vezane za javne nabavke i donacije tokom pandemije.

- U saopštenju 18.12.2020. objavljena je Odluka Vlade FBiH o preraspodjeli sredstava od 11.700.000 KM s budžetske pozicije Federalnog ministarstva finansija na Federalno ministarstvo zdravstva, a s ciljem omogućavanja plaćanja preostalog dijela finansijskih sredstava za nabavku vakcina protiv Covid-19 kroz COVAX mehanizam<sup>8</sup>.

<sup>7</sup> <https://covid19.fmoh.gov.ba/>

<sup>8</sup> <https://covid19.fmoh.gov.ba/novost/400/vlada-fbih-osigurana-sva-sredstva-za-nabavku-vaccine-protiv-covid-19>





### 4.3. Federalna uprava civilne zaštite

---

U periodu stanja nesreće Federalni štab civilne zaštite je rukovodio raspodjelom materijalno-tehničkih sredstava namijenjenih zdravstvenim ustanovama, vladinim institucijama, zavodima na području Federacije BiH.

Na sjednici Vlade FBiH 16.3.2020. proglašeno je stanje nesreće zbog opasnosti od širenja koronavirusa. Stanje nesreće prestalo je Odlukom Vlade FBiH 31.5.2020. godine.

Radi provođenja mjere zaštite i spašavanja ljudi, Vlada FBiH je odredila da se sva ministarstva zdravstva u FBiH, uprave i upravne organizacije, pravni subjekti i druge institucije stave na raspolaganje Federalnom štabu civilne zaštite.

Takođe, Vlada FBiH je 16.3.2020. pokrenula i inicijativu ka Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH za hitnu izmjenu člana 10. Zakona o javnim nabavkama kako bi bilo osigurano izuzeće od primjene ovog zakona prilikom nabavke medicinske opreme, medicinskih sredstava, dezinfekcionih sredstava i sve druge zaštitne opreme za potrebe suzbijanja korona virusa<sup>9</sup>.

**Federalna uprava civilne zaštite je i pored brojnih poziva, zahtjeva za dostavljanje podataka o javnim nabavkama i donacijama, putem e-maila kratko saopštila udruženju Kap da se sve informacije koje su potrebne za istraživanje nalaze na internet stranici Federalne uprave civilne zaštite.**

Pregledom dostupnih podataka na web stranici, možemo uočiti da se Federalna uprava civilne zaštite u više navrata bavila isporukom materijala i opreme kantonalnim zavodima za javno zdravstvo, bolnicama i kliničkim centrima (oprema za zaštitu od korona virusa poput maski, rukavica, zaštitni viziri, zaštitna odjela, sredstva za dezinfekciju, kreveti, posteljine, termalne kamere za mjerenje tjelesne temperature i slično).

Takođe, Federalna uprava civilne zaštite je upravljala donacijama koje su pristizale u taj entitet.

Tako je na sjednici Federalnog štaba civilne zaštite održanoj 12.10.2020. godine donesen zaključak o raspodjeli zaštitnih sredstava i opreme iz donacije

---

<sup>9</sup> <https://www.slobodnaevropa.org/a/proglašeno-stanje-prirodne-nesreće-u-federaciji-bih/30490794.html>





Vlade Države Katar, kriznim štabovima kantonalnih ministarstava zdravstva. Zanimljivo je da je ova donacija je stigla za BiH u maju 2020. putem Vijeća ministara BiH, ali je tek nakon više mjeseci isporučena krajnjim korisnicima. U Ministarstvu sigurnosti BiH su naveli da do podjele opreme nije došlo, jer je uočena razlika između količine opreme navedene u popratnoj dokumentaciji donacije i isporučene količine, da je uočena razlika od 434 paketa pomoći, čija je vrijednost 1.137.551,42 KM

- Nakon što je uklonjena greška u dokumentaciji, Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o izmjeni Odluke o raspodjeli međunarodne pomoći, 1.10.2020. godine, o pomoći Vlade Države Katar, kako bi donacija postala operativna.

Na osnovu člana 8. stav (1) i člana 13. tačka i) Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 50/08) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i Odlukom o principima raspodjele međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje („Službeni glasnik BiH“, broj 24/20), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici održanoj 1.10.2020. godine, *donijelo je*

#### **ODLUKU**

##### **O IZMJENI ODLUKE O RASPODJELI MEĐUNARODNE POMOĆI ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE U OPREMI I DRUGIM SREDSTVIMA**

###### **Član 1.**

U Odluci o raspodjeli međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje u opremi i drugim sredstvima („Službeni glasnik BiH“ br. 39/20 i 51/20) u članu 2. tačka c) mijenja se i glasi:

„c) Dostavljena međunarodna pomoć Vlade Države Katar u opremi i drugim sredstvima raspodjeljuje se na sljedeći način:

- 1) Federacija Bosne i Hercegovine: troslojne medicinske maske FFP2 – 23 370 komada; troslojne medicinske maske FFP3 – 27 675 komada; maske N95 – 33 210 komada; hirurške maske – 277 980 komada; zaštitne rukavice – 33 210 komada; zaštitna odijela – 2 914 komada; zaštitne naočale – 7 872 komada; hirurški ogrtač – 8 548 komada; vizir – 7 183 komada.
- 2) Republika Srpska: troslojne medicinske maske FFP2 - 14 250 komada; troslojne medicinske maske FFP3 – 16 875 komada; maske N95 – 20 250 komada; hirurške maske – 169 500 komada; zaštitne rukavice – 20 250 komada; zaštitna odijela – 1 777 komada; zaštitne naočale – 4 800 komada; hirurški ogrtač – 5 212 komada; vizir – 4 380 komada.
- 3) Brčko distrikt Bosne i Hercegovine: troslojne medicinske maske FFP2 – 380 komada; troslojne medicinske maske FFP3 – 450 komada; maske N95 – 540 komada; hirurške maske – 4 520 komada; zaštitne rukavice – 540 komada; zaštitna odijela – 48 komada; zaštitne naočale – 128 komada; hirurški ogrtač – 140 komada; vizir – 117 komada.“







- I Federalni štab civilne zaštite donio je Zaključak o preraspodjeli donacije Vlade Države Katar 12.10.2020. ali u javnosti na web stranici nije dat cjelokupni Zaključak sa tačno specificiranom preraspodjelom donacija. Dokument je polovično prikazan na zvaničnoj web stranici FCUS i nije moguće iz ovog izvora tačno utvrditi količinu, sadržaj i tačnu preraspodjelu donacije institucijama i ustanovama u FBiH.

BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
**FEDERALNI ŠTAB/ŠTOŽER CIVILNE ZAŠTITE**

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА  
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
**ФЕДЕРАЛНИ ШТАБ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ**

BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA  
**FEDERAL HEADQUARTER OF CIVIL PROTECTION**

Broj: 12-40-6-434/20  
Sarajevo, 12.10.2020. godine

Na osnovu Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine Dokumenta broj: III-3 („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/08) i člana 19. Poslovnika o radu Federalnog štaba civilne zaštite br. 11-49/1-483-3/11 od 26.10.2011 godine i 12-02/10-542-4/17 od 04.10.2017. godine, Federalni štab civilne zaštite, donosi

### ZAKLJUČAK

1. Zadužuje se Federalna uprava civilne zaštite da izvrši raspodjelu zaštitnih sredstava i opreme iz donacije Vlade Države Katar, kriznim štabovima kantonalnih ministarstava zdravstva, kako slijedi:

KANTONI	TROSLOJNE MASKE FFP2
UNSKO - SANSKI	1.400 komada
POSAVSKI	450 komada
TUZLANSKI KANTON	2.300 komada
ZENIČKO - DOBOJSKI	1.850 komada
BOSANSKO - PODRINJSKI	250 komada
SREDNJOBOSANSKI	1.300 komada
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI	1.150 komada
ZAPADNO HERCEGOVAČKI	500 komada
KANTON SARAJEVO	2.150 komada





### **Primjer primljenih donacija iz drugih država i dalja preraspodjela iz Federalnog štaba civilne zaštite od 16.3. 2020. do 31.5. 2020.**

Prema naredbama Federalnog štaba civilne zaštite, izvršena je raspodjela sredstava i materijala prema kantonima iz donacija vlada: Malezije, Turske, Austrije, Slovenije i Azerbejdžana (donacije prikazane u tabeli).

<b>Donacije zaštitne medicinske opreme i sredstava</b>					
<b>Vlade Republike Turske, Naredba broj: 12- 40-6-148-160/20</b>			<b>Vlade Republike Austrije Naredba broj: 12- 40-6-148-161/20</b>		
R.br.	Materijal / oprema	Ukupno	R.br.	Materijal / oprema	Ukupno
1	Zaštitna odjela 1/1	601	1	Deke	928
2	Troslojne medicinske maske 24/1	29.938	2	Jednokratna posteljina	616
3	Univerzalna maske 50/1	550	3	Higijenski paketi	318
4	Zaštitne maske 25/1	1225	4	Zaštitne rukavice M 100/1	123.000
5	Zaštitne rukavice 100/1	1.200	5	Zaštitne rukavice L 100/1	3.080
6	Alkohol 70% -1/5 litara	1			
<b>Azerbejdžana, Naredba broj: 12- 40-6-148-178/20</b>			<b>Vlade Republike Slovenije, Naredba broj: 12- 40- 6-148-172/20</b>		
R.br.	Materijal / oprema	Ukupno	R.br.	Materijal / oprema	Ukupno
1	Deke	308	1	Deke	928
2	Jastuk	615	2	Poljski krevet	37
3	Tečni sapun 5 litara	67	3	Set za ručavanje	61
4	Dez. sredstvo 0,4 l	6.150	<b>Vlade Malezije Naredba broj: 12- 40-6-148- 133 i Naredba broj: 12- 40-6-148-135</b>		
5	Dez. sredstvo za ruke	430	R.br.	Materijal / oprema	Ukupno
6	Etil alkohol 1 litar	1.230	1	Jednokratne hirurške maske	1.000.000
7	Sredstvo za čišćenje 5 l	493	2	Jednokratna zaštitna maska	230.000





## Afera "respiratori"

Kada je riječ o radu Federalne uprave civilne zaštite, nabavci materijala i opreme, podsjećamo da je 2021. godine počelo suđenje, kako mediji nazivaju "suđenje za najveću aferu u 2020. godini u Bosni i Hercegovini - 'Respiratori' (RFE 24.2.2021.)

### **ACM812A Ventilator**



Main parameters

- ◆ Suitable for adult and child
- ◆ For various treatment environments such as emergency room, operating theater, ambulance, patient transfer and first-aid
- ◆ Unique invasive and non-invasive ventilation modes to meet the different patients' needs
- ◆ Inspiration halt, convenient for sucking phlegm
- ◆ Oxygen mixing technique to adjust oxygen concentration and meet the oxygen therapy need
- ◆ Alarm and monitoring system which meet the international safety standard
- ◆ TFT screen, displaying various respiration parameters and waveforms
- ◆ With built-in battery and on-vehicle power connector for A/C and D/C power supply
- ◆ PEEP valve, humidifier, trolley, supporting arm and other accessories as optional

Hronološki posmatrano, činjenica je da je Vlada Federacije dala saglasnost 01.04.2020. Federalnom štabu CZ za nabavku materijala i opreme u uslovima pogoršane epidemiološke situacije, 02.04.2020. godine usvojila je Odluku o odobravanju izdvajanja sredstava iz tekuće rezerve vlade FBiH Federalnoj upravi civilne zaštite kao i Odluku o izuzeću od primjene Zakona o javnim nabavkama 03.04.2020. godine za nabavku roba respirator invezivni HC VE003 (100 komada).

Direktor Federalne uprave civilne zaštite Fahrudin Solak zaključio je ugovor između FUCZ i privatne firme "Srebrna malina" koja se bavila uvozom voća, za nabavku respiratora. Prema pisanju medija, mnogo je spornih pitanja povezano sa nabavkom respiratora. Firma Profesional Medical koja je bila zadužena za postavljanje i instalaciju respiratora utvrdila je da većina nabavljenih kineskih respiratora nije za upotrebu.





Također, ono što je dostupno prema medijskim izvještajima je i cijena nabavke za koju se pretpostavlja da je znatno niža od one koju je platila Federalna uprava civilne zaštite.

I u nalazu inspektora Agencije za lijekove i medicinsku opremu BiH navodi se da su respiratori skladišteni u šatoru i držani na paletama bez kontrole temperature i drugih potrebnih parametara, te da FUCZ nema adekvatnu opremu za smještaj i čuvanje medicinske opreme, niti uslove za skladištenje. Utvrđeno je i da vozač FUCZ-a respiratore iz Cargo centra aerodroma preuzeo bez ikakve popratne dokumentacije.

<sup>10</sup>Sud BiH je 30.12.2020. godine potvrdio optužnicu protiv četvero optuženih u ovom predmetu. Pored direktora FUCZ, optužnica je podnesena i protiv premijera FBiH Fadila Novalića, vlasnika firme "Srebrna malina" Fikreta Hodžića i Federalne ministricе finansija Jelke Miličević.

Novaliću, Solaku i Hadžiću na teret se stavlja počinjenje krivičnih djela u vezi s nabavkom 100 komada respiratora iz Kine u vrijednosti od 10,5 miliona konvertibilnih maraka (oko 5,3 miliona eura), te zaštitne opreme u vrijednosti od 2,9 miliona konvertibilnih maraka (1,48 miliona eura) za potrebe borbe protiv korona virusa u Federaciji BiH u vrijeme neposredno nakon proglašenja stanja nesreće.

Premijera Federacije BiH Fadila Novalića optužnica tereti za krivično djelo udruživanje radi činjenja krivičnih djela, zloupotrebu položaja i primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem. Novalić se tereti i za pranje novca, krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga, krivotvorenje službene isprave, povredu obaveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja i njihovo falsifikovanje ili uništavanje.

Ministrica finansija u Vladi FBiH Jelka Miličević optužena je za nesavjestan rad u službi. Nijedno od ovo dvoje visokih funkcionera nakon podizanja optužnice nije ponudilo ostavku.

---

<sup>10</sup> <http://www.sudbih.gov.ba/predmet/4489/show>





#### 4.4. Zavod za javno zdravstvo FBiH

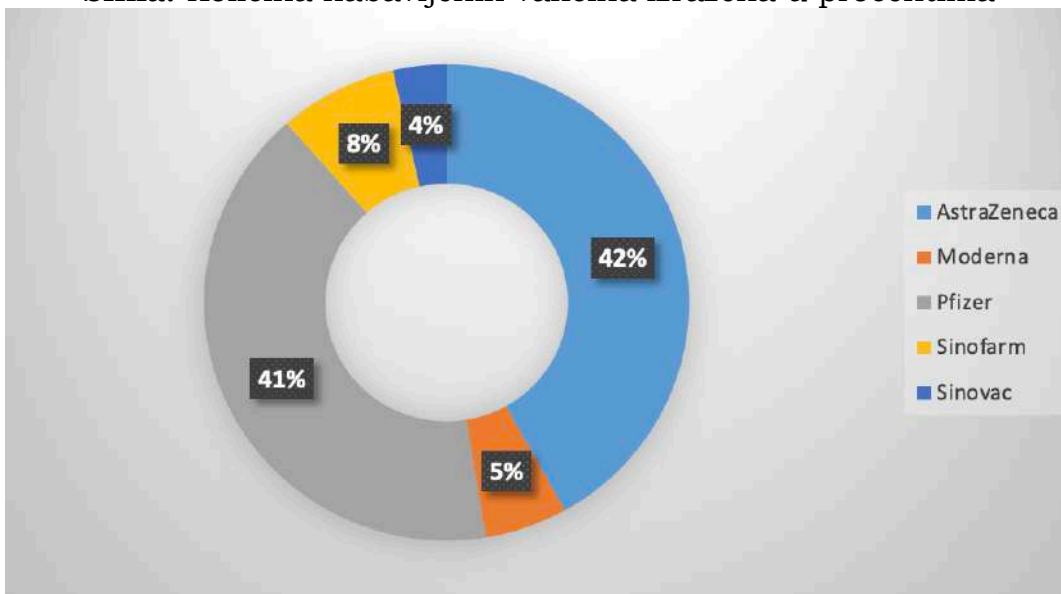
Jedina institucija na nivou Federacije BiH koja je dostavila odgovor na anketna pitanja je Zavod za javno zdravstvo FBiH. U dva dokumenta dostavljeni su podaci o donacijama i kupovini vakcina i podaci o donacijama medicinske opreme za period mart 2020 - decembar 2021. godine.

Ukupno je nabavljeno **1.652.244,00 doza vakcina** različitih proizvođača, AstraZeneca, Pfizer, Sinofarm, Sinovac i Moderna. **Ukupni trošak** sredstava koji se odnosi na nabavku (najčešće donacije i u manjem procentu kupovinu) vakcina iznosi **23.734.040,81 KM**.

Od ukupnog iznosa, **za kupovinu** vakcina iz Covax mehanizma u ovom periodu izdvojeno je **3.223.424,96 KM** (vaccine za kantonalne zavode za javno zdravstvo u FBiH). Preostala sredstva u visini **20.510.615,85 KM donirana** su od zemalja poput Srbije, Turske, Hrvatske, Malezije, Mađarske, Kine, Grčke, Azerbejdžana, Slovenije, Bugarske, Austrije, Poljske, Francuske, USA te organizacija i programa poput "UN", "EU4Help", "Covax".

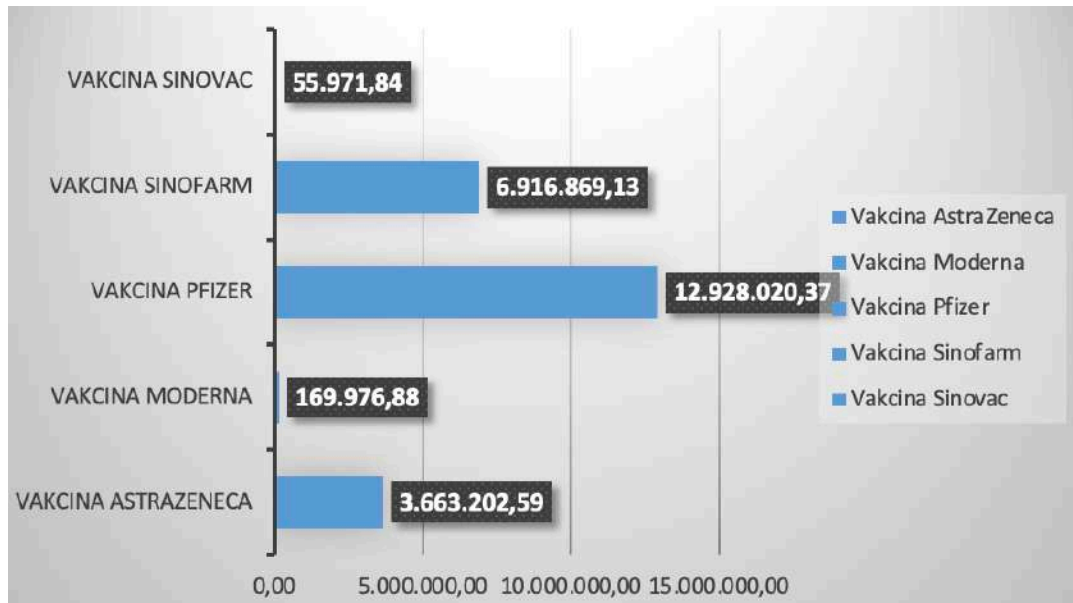
Zanimljivo je uporediti tabele koje pokazuju da je npr. udio vakcina Pfizer prema količini 42% od svih nabavljenih vakcina, dok je u novcu Pfizeru plaćeno 55 % ukupne vrijednosti svih vakcina. Najmanje je utrošeno za Moderna i Sinovac (0,90%), koje su ujedno bile i najjeftinije (cijene u tabelama ispod).

**Slika:** Količina nabavljenih vakcina izražena u procentima





**Slika:** Novčani udio za nabavku (kupovina i donacije) vakcina izražen u KM



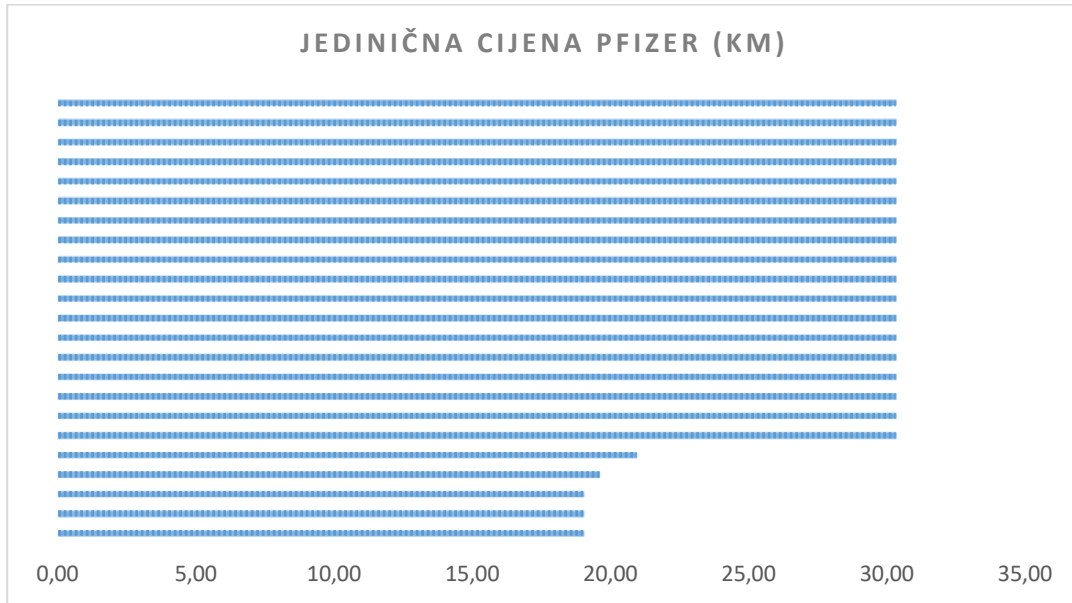
**Procentualni udio koštanja vakcina po proizvođaču**

Vakcina Pfizer	55%
Vakcina Sinofarm	29%
Vakcina AstraZeneca	15,00%
Vakcina Moderna	0,70%
Vakcina Sinovac	0,20%
<b>Ukupno:</b>	<b>100%</b>

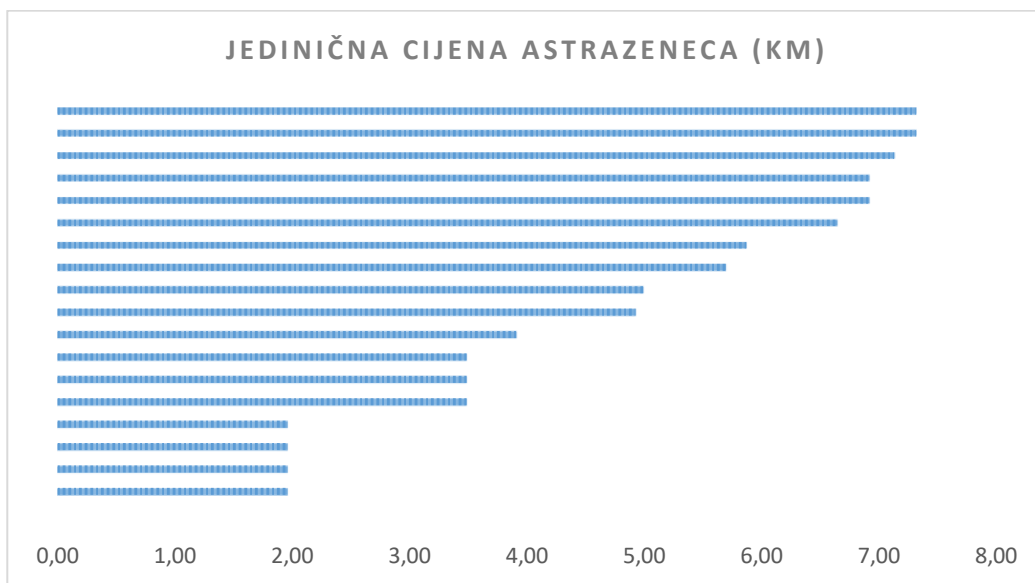




**Grafikon:** Cijene Pfizer vakcina variraju od 19,01 KM do 30,32 KM po dozi.



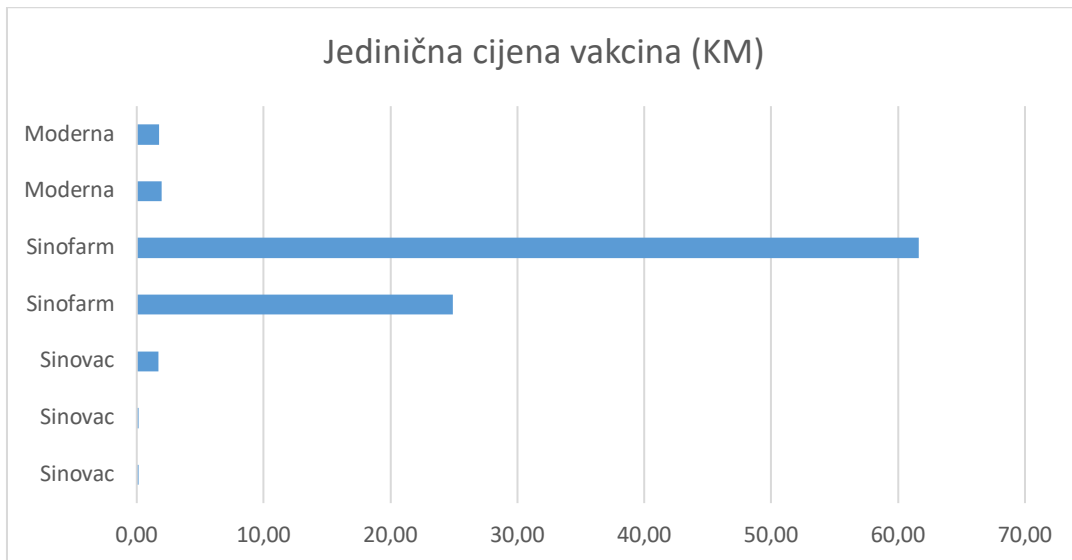
**Grafikon:** Cijene AstraZeneca vakcina variraju od 1,96 KM do 7,31 KM po dozi.





**Grafikon:** Cijene vakcina proizvođača Moderna, Sinofarm i Sinovac.

Najskuplje su Sinofarm vakcine čije cijene su od 24,90 KM po komadu do 61,61 KM. Najjeftinije su Sinovac vakcine čije cijene variraju od 0,13 feninga do 1,72 KM, dok cijene Moderna vakcine variraju od 1,78 do 1,96 KM po dozi.



Takođe, Zavod za javno zdravstvo FBiH imao je i donacije za kupovinu laptopa, rukavica (1.000 kom), maski, vizira, dezinfekcionih sredstava, testova, zaštitnih kombinezona, beskontaktnih infracrvenih termometara, laboratorijskog pribora, šprice 4.340 kom i slično, od UNICEF-a, FCUZ, Hrvatske, COMTRADE, NR Kine, Federalnog ministarstva zdravstva, Care International Balkan, Vlade SR Njemačke, Ministarstva odbrane BiH. Vrijednost donacija nije moguće odrediti jer cijene nisu navedene u više od 90% ovog dijela upitnika.







## 5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU KANTONA U FEDERACIJI BIH

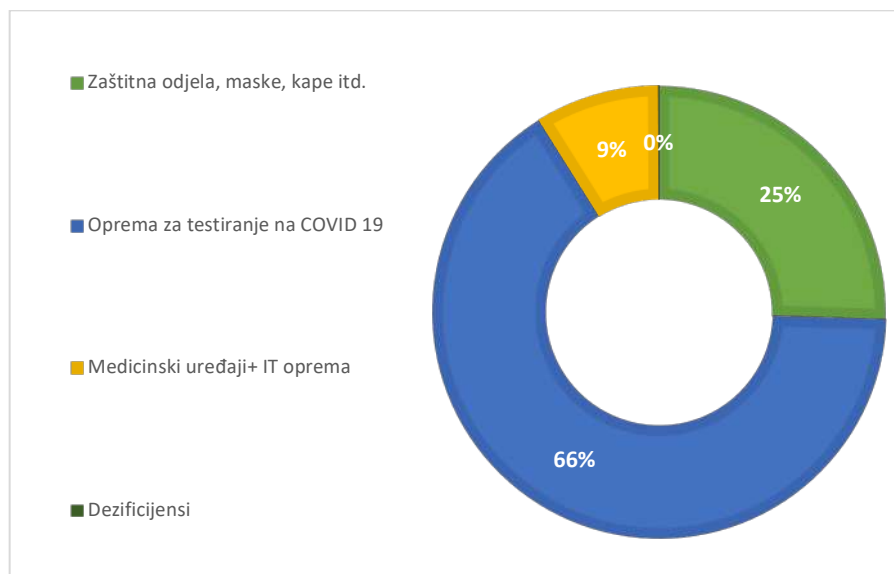
### 5.1 KANTONALNI ZAVODI ZA JAVNO ZDRAVSTVO

#### 5.1.1. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo

**Ukupna** sredstva iznose **621.357,33 KM**, od čega je **donacija** u iznosu od **501.235,30 KM**, a **kupovina** u iznosu od **120.122,03 KM**.

Nabavke su vršene na osnovu Privremenog plana javnih nabavki za 2020., Sporazuma o sufinansiranju projekata prevencije nabavke opreme za Covid-19, Plana javnih nabavki za 2020. i Plana javnih nabavki za period januar-mart 2021. Sva donirana i kupljena roba je iskorištena za vlastitu upotrebu.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije

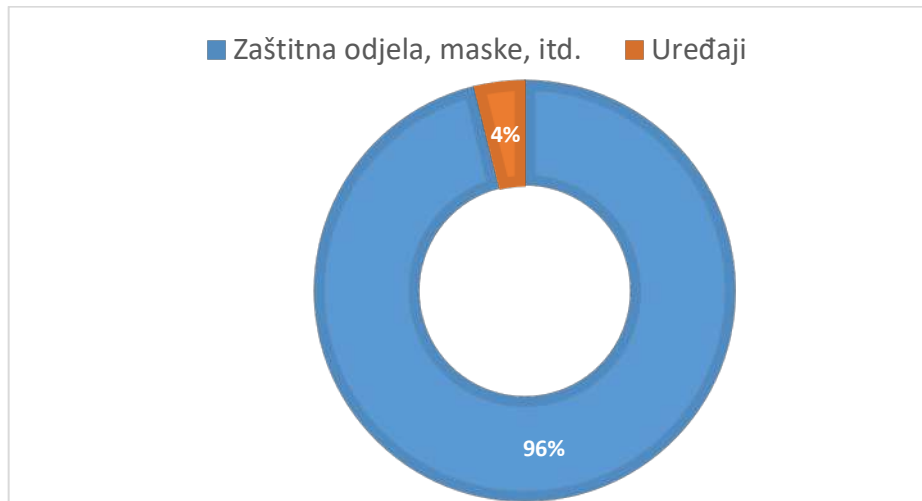




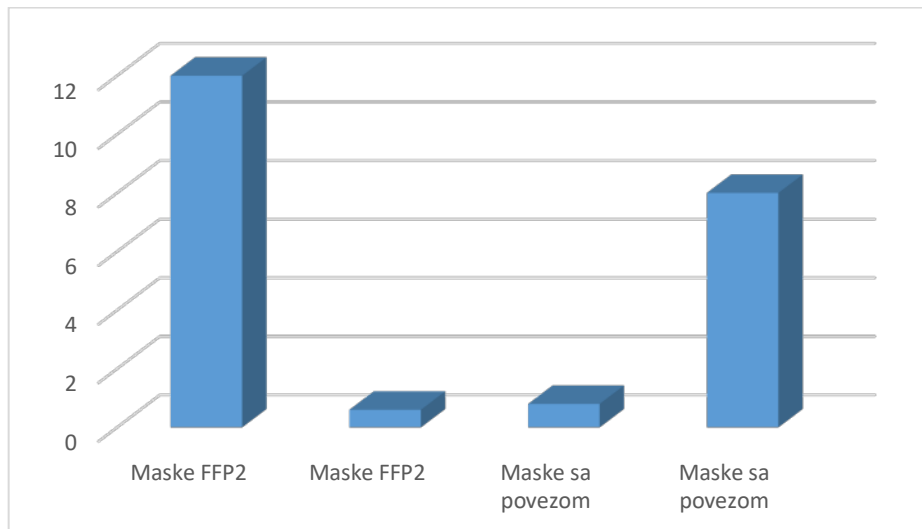
### 5.1.2. Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona (USK)

**Ukupan** utrošak sredstava nije poznat jer vrijednost donirane robe i opreme nije navedena, a vrijednost **kupovine** je iznosila **29.012,5 KM**. Kako nema iznosa vrijednosti navedenih donacija, nije moguće uraditi prikaz procentualnog udjela novčano grupisanih stavki u ovom segmentu.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke (jer za donacije nisu date vrijednosti)



**Slika:** Cijene nabavke istih stavki (maske FFP2 i maske sa povezom)





### 5.1.3. Zavod za javno zdravstvo BPK Goražde

Podaci su dati na takav način da grafička analiza nije moguća, te prenosimo u cjelosti ispunjen upitnik:

R. br.	1. Naziv nabavljene stavke	2. Količina	3. Jedinična cijena (KM)	4. Način nabavke: Kupovina ili donacija
1	Jednokratne hirurške maske	8.000 komada	Cijena od 2KM po komadu, a trenutna cijena je 0,20 feninga	Donacija i kupovina
2	Viziri	100 komada		Donacija
3	Izolacijska odijela	1500 komada	15KM po komadu	Donacija i kupovina
4	Jednokratne rukavice	150 pak*100	1 pakovanje od 100 kom 10KM	Donacija i kupovina
5	Dezinfekcijska sredstva	50l	Baktericid, 1l= 15KM	Donacija i kupovina
6	PCR testovi	19.000 Transportni mediji/brisevi	5.000 KM = 1400 komada	Donacija i kupovina
7	Vakcine, proizvođači	20.374 (Astra Zeneca, Pfizer, Sinopharm, Sinovac, Moderna)		Donacija
8	Druga oprema	Zamrzivač za skladištenje vakcina		Donacija
9	Druga oprema	Frižider za skladištenje vakcina		Donacija
10	Druga oprema	5.000 Šprice od 0,5ml i od 0,3ml		Donacija

Iz ove institucije je navedeno je je Zavod dobio i kredit Svjetske banke preko Federalnog ministarstva zdravstva, donaciju UNDP, Federalne uprave civilne zaštite, Kantonalne i Gradske uprave civilne zaštite, Vlade BPK, kompanije Prevent, apoteke „9 Maj“ i UNICEF-a, ali nije precizirana vrijednost ni sadržaj donacija, osim da su donacije "distribuirane prema zdravstvenim ustanovama na području BPK" uz napomenu da je "većina zaštitne opreme, testove za PCR (transportni mediji, brisevi), vakcine, distribuirana prema potrebama za zdravstvene ustanove na području BPK".

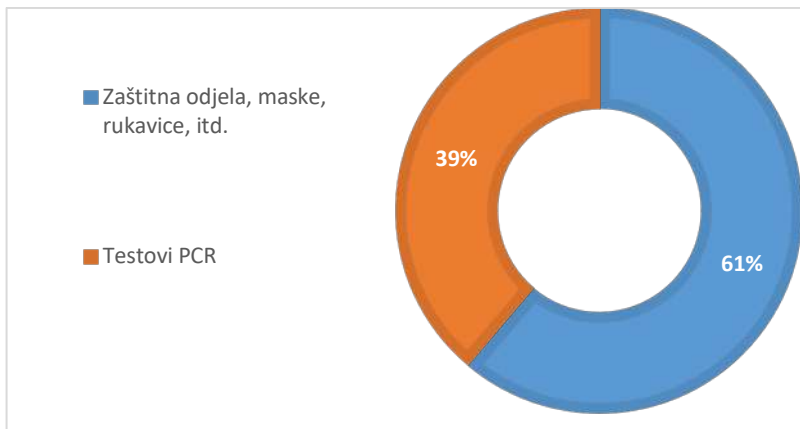




#### 5.1.4. Zavod za javno zdravstvo HNK/HNŽ

Ukupan utrošak sredstava je iznosio 17.843,76 KM, od čega je visina donacija u iznosu od 8.286,96 KM, a kupovina u iznosu od 9.556,8 KM.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavki i donacija



#### 5.1.5. Zavod za javno zdravstvo Županije Zapadnohercegovačke

Nije moguće iskazati nikakve troškove jer se radi isključivo o donacijama za koje nisu date vrijednosti. Donacije su primljene od UNDP, EADRCC, Ministarstvo zdravstva ŽZH, FUCZ, TEM Mandeks, ZZJZ FBiH, Vlada SR Njemačke.

Donirana oprema je prikazana kako slijedi u tabeli:

Naziv nabavljene stavke	Količina (kom)
Jednokratne hiruške maske	125.120
Vizir	1.221
Izolacijska odjela	9 054
Klinički respirator	2
Jednokratne rukavice	64.600
Dezinfekcijska sredstva	1.500
PCR testovi	1.600
Maske FFP2	18.482
	11.900





Navlake za noge	
Kape za glavu	6.050
Zaštitne naočale	59
UZV	1
Pulsni oksimetar	53
Brzi serološki testovi	125
Brzi antigenski testovi	960
EKG monitor	2
FFP3 maske	2.550
Transportne podloge sa brisevima	23.867

### 5.1.6. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona (TK)

Zavod za javno zdravstvo TK je ispunio podatke iz anketnog upitnika uz napomenu da se podaci odnose na domaće i međunarodne donacije koje su distribuirane posredstvom Zavoda za javno zdravstvo TK zdravstvenim ustanovama na području Tuzlanskog kantona.

Ukupno utrošena sredstva su u iznosu od **1.640.651,35 KM**, od čega je kupovina u iznosu **96.908,23 KM**, a od dostupnih podataka, donacija je iznosila **1.543.743,12 KM**.

Nabavke su vršene na osnovu Ugovora o pružanju usluga za javno zdravstvene djelatnosti od interesa za obavezno zdravstveno osiguranje broj 07-11-9/21 od 27.01.2021. i Ugovora o prenosu sredstava po Programu dodjele bespravnih sredstava ugovornim javnim zdravstvenim ustanovama za 2020. godinu u cilju suzbijanja i širenja virusa Covid 19 broj 01-545-1/20 od 15.05.20202. godine.

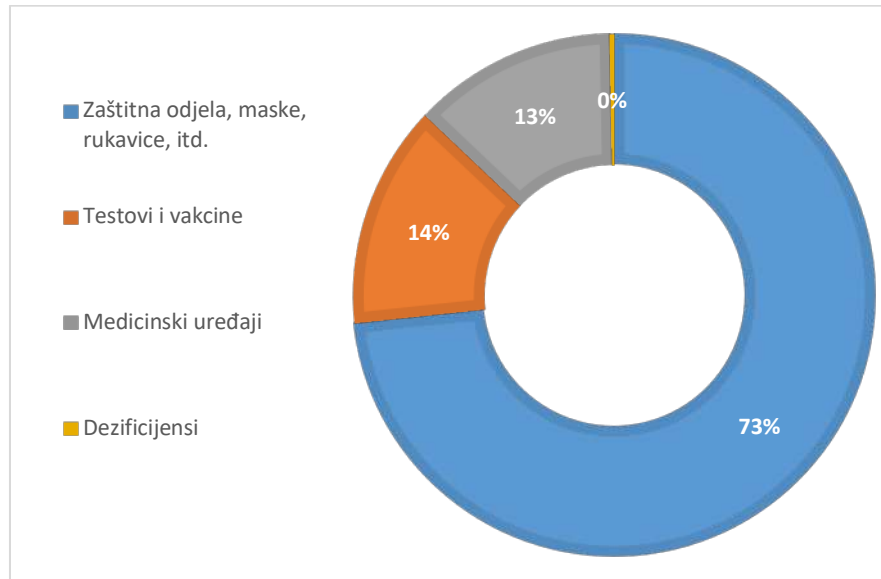
Oprema je većim dijelom distribuirana prema DZ Banovići, DZ Čelić, DZ Doboj Istok, DZ Gračanica, OB Gračanica, DZ Gradačac, DZ Kalesija, DZ Kladanj, DZ Lukavac, DZ Srebrenik, DZ Teočak, UKC Tuzla, DZ Tuzla, ZZJZ Tuzla, DZ Sapna, DZ Živinice, Banja Ilidža Gradačac.

Lako se uočava da je najveći dio doniranih i kupljenih stavki iz grupe- zaštitna odjela, maske, rukavice itd. Mada dijagram treba uzeti sa određenom nesigurnošću, jer za neke donacije nisu navedene vrijednosti što otežava precizan izračun.





**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije Zavoda za javno zdravstvo TK





## 5.2. KANTONALNI ZAVODI ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA U FEDERACIJI BIH

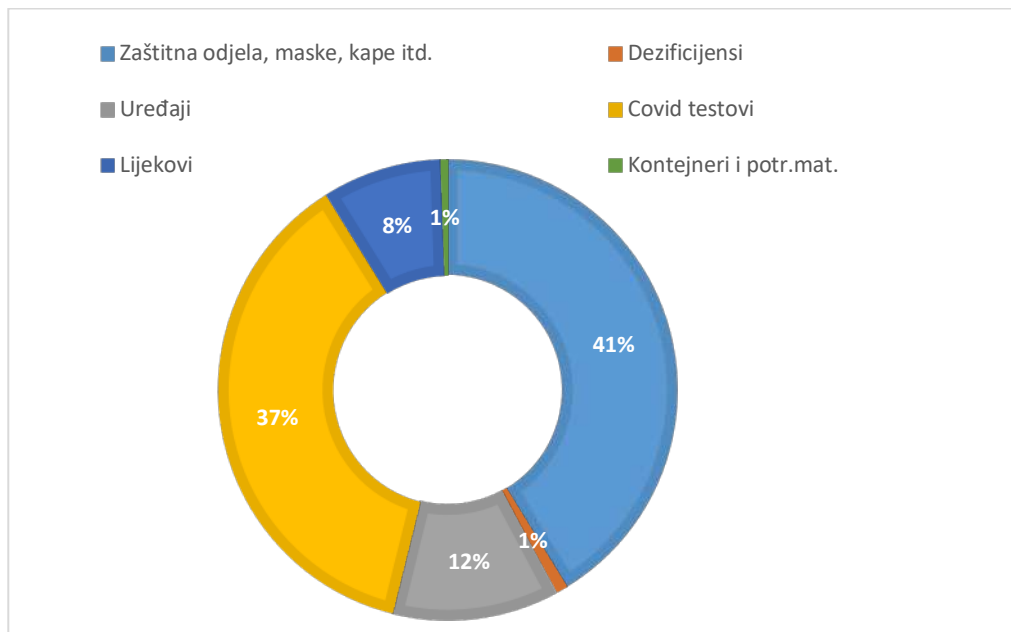
### 5.2.1. Zavod zdravstvenog osiguranja Kanton Sarajevo (KS)

Ukupno utrošena sredstva su u iznosu od **4.683.943,75 KM** se odnose samo na kupovinu jer nije prijavljena niti jedna donacija. Nabavke/kupovinu je vršio ZZO isključivo putem UNDP u skladu sa šestomjesečnim planom potreba 10-11-30144/20 od 28.08.2020. Ministarstva zdravstva, Sporazumom o finansiranju između UNDP i ZZOKS i Zaključka Vlade KS, broj 02-04-32295-3 od 26.08.2021.godine.

Oprema je najvećim dijelom distribuirana prema KCUS, Općoj bolnici i JU Dom zdravlja, te Zavodu za javno zdravlje KS.

Zanimljivo je da se za dvije stavke "transportni medij", 2000 komada i 6.000 komada, koji su kupljeni preko UNDP, plaćale dvije različite cijene istom Odlukom od 19.03.2021.u visini 3.5 KM po komadu i 1,85 KM po komadu.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije





Najveći udio utrošenih sredstava je izdvojen za grupu zaštitna odjela, maske, kape i itd., a slijedeća grupa prema utrošenim sredstvima je vezana za testove i testiranje na Covid-19. Ako u tu grupe dodamo i kontejnere, na dijagramu i dalje će najveća stavka kupovine biti zaštitna odjela, maske, kape i itd.

Prema dostavljenim podacima, pojavljuju se i lijekovi kao predmet nabavke, koji u ovom izvještaju čine oko 8% utrošenih sredstava Zavoda, poput lijekova: Favira, Ceftazidine, lijekovi za OBS, XICLAV, Ceftriacon, Fragminm, Dexazon, Dexametazon.

Najveći dio sredstava 2.950.686,55 KM utrošen je za kupovinu stavki:

Zaštitna odjela, maske, kape itd.	1.943.641,55
Dezifincijensi	38.880
Uređaji	549.305
Covid testovi	1.749,459,2
Lijekovi	393.850
Kontejneri i potr.mat.	25.010
<b>UKUPNO:</b>	<b>2950686,55</b>

### **5.2.2. Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona (ZDK)**

Zavodu zdravstvenog osiguranja ZDK, kao i drugim zdravstvenim institucijama u BiH, poslali smo dizajnirani upitnik sa ciljem utvrđivanja kako su zdravstvene institucije i relevantne institucije vlasti reagovala na epidemiju u smislu nabavke medicinske i sanitetske opreme, uključujući testove i vakcine te koliko su sredstava i iz kojih izvora, uključujući i donacije, utrošili u navedene svrhe.

Odgovor na poslani dopis nismo dobili. Ulaskom na web stranicu Zavoda i analizom dostupnih podataka, možemo zaključiti sljedeće:

- Tokom pandemije bilo je primjetan nedostatak otvorenog postupka nabavke, jer su nabavke išle uglavnom direktnim sporazumom.
- Zaštitne opreme nije bilo dovoljno za nesmetan i bezbjedan rad. Iz budžeta Zavoda izdvojeno je 750 KM za kupovinu zaštitnih dvoslojnih, maski.







- Plan nabavki za 2020. godinu se najviše odnosio na za nabavku drva, namještaja, plina, zastava, klima uređaja, službenih vozila, kancelarijskog materijala, lož ulja, kompjuterske opreme, servera i softvera, održavanje video nadzora, seminarske usluge, usluge etažiranje zgrade, usluge za izradu elaborata ispitivanja radne sredine, održavanje protiv požarnih aparata, nabavka softvera za integralni zdravstveni sistem IS u ZDK, promocija markica, te usluge PCR dijagnostike i u vrijednosti 200.000 KM.
- Plan nabavki i za 2021. godinu se nastavio u istom trendu te je u toj godini samo za kancelarijski materijal planirano 54.000 KM, za kupovinu i održavanje softvera 130.000 KM, nabavka mrežne opreme 510.000 KM,

**Izvor informacija:** Zvanična internet stranica Zavoda zdravstvenog osiguranja ZDK<sup>11</sup>

Plan Javne nabavke za 2021 godinu	
<a href="#">ODLUKA O IZMJENI PLANA JAVNIH NABAVKI ZA 2021</a>	09.12.2021
<a href="#">ODLUKA O IZMJENI I DOPUNI PLANA JAVNIH NABAVKI ZA 2021</a>	20.9.2021
<a href="#">PLAN JAVNIH NABAVKI ZA 2021 GODINU</a>	

<sup>11</sup> [www.zozedo.ba](http://www.zozedo.ba) (sekcija: Plan javnih nabavki)

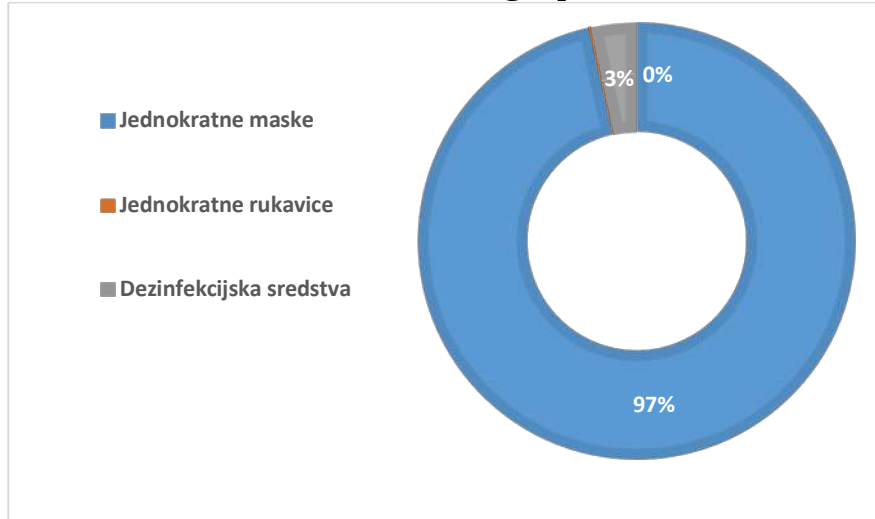




### 5.2.3. Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona (BPK)

Ukupno utrošena sredstva putem kupovine/javnih nabavki iznosila su 62.960,68 KM.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke.



### 5.2.4. Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona (TK)

Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona (TK) je izdao Rješenje kojim se odobrava udruženju Kap za pristup informacijama vezano za popunjavanje anketnog upitnika o nabavci roba (kupovina i donacije) medicinske opreme u toku pandemije za period 2020/2021. godinu.

Zavod je saopštio da je u mogućnosti dati djelimičan pristup informacijama.

Kratko se navodi da je Zavod izvršio nabavku sredstava u iznosu **9.003,09 KM** sa PDV, putem Direktnog sporazuma te Konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda u periodu mart 2020. oktobar 2021. godine. Za taj iznos je izvršio nabavku robe za dezinfekciju i čišćenje, maski, rukavica, UV lampi za dezinfekciju itd. kako za potrebe svojih radnika, tako i za potrebe osiguranih lica koja su svoja prava ostvarivala u prostorijama Zavoda.





### 5.2.5. Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona (USK)

Ukupni utrošak sredstava za kupovinu je iznosio 1.323,10 KM. U Zavodu navode da tokom 2021. godine nisu imali specifične nabavke u vezi Covid-19.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije



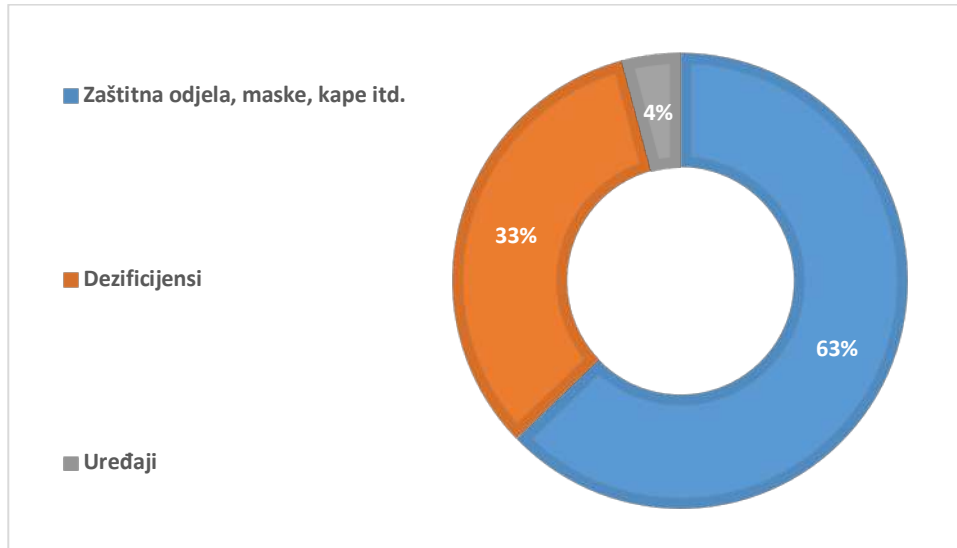
### 5.2.6. Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona (SBK)

**Ukupan utrošak sredstava** za nabavke je iznosio **9.911,33 KM**, od čega je donacija u iznosu od 0 KM, a kupovina u iznosu od 9.911,33 KM. U Zavodu navode da se ove informacije odnose samo za nabavku robe za potrebe Zavoda i 11 poslovnica Zavoda na području SBK/KSB. Nije precizirano odakle je nabavljena roba ali je zanimljivo da se cijena u istim artiklima "kirurške maske za lice" kretala od 0,15 do 1,30 KM po komadu.





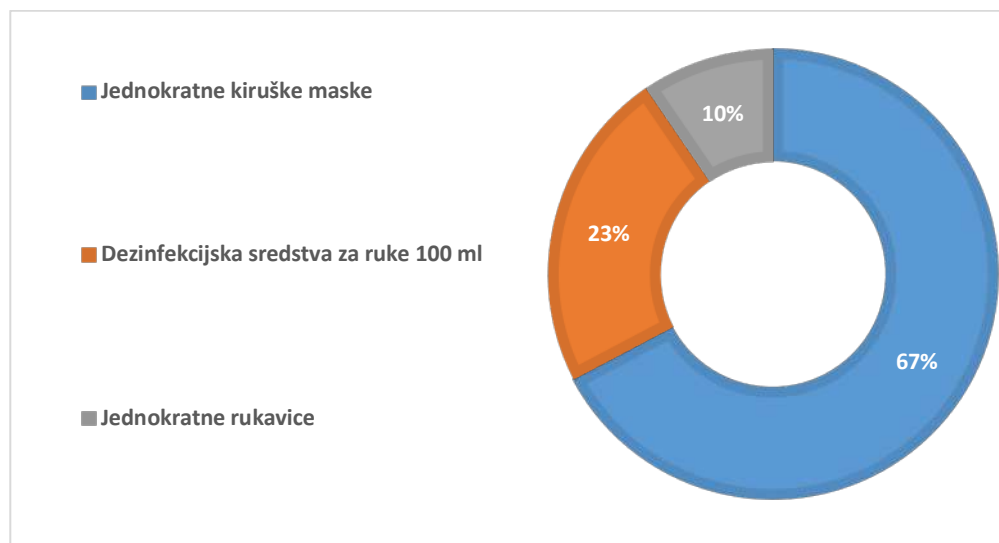
**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke



### 5.2.7. Zavod zdravstvenog osiguranja Posavskog kantona/županije

**Ukupan utrošak sredstava** za nabavke je iznosio **2.179 KM**, od čega je donacija u iznosu od 0 KM, a kupovina u iznosu od 2.179 KM.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke





## 5.3. KANTONALNA MINISTARSTVA ZDRAVSTVA

### 5.3.1. Ministarstvo zdravstva HNK/HNŽ

Nije moguće dati iznose o vrijednosti donacija jer su za ovo istraživanje dati samo podaci o količinama donirane opreme. Najčešći donatori su FUCZ, Ministarstvo civilnih poslova BiH, UNDP, SZO, Care Austrija, U odgovoru na upitnik se ne navode precizno ni krajnji korisnici donacija, osim što se navodi da su "krajnji korisnici zdravstvene ustanove u HNK/Ž". (tabela dole).

R.br.	Naziv nabavljene stavke	Količina	R.br.	Naziv nabavljene stavke	Količina	R.br.	Naziv nabavljene stavke	Količina
1	Zaštitne maske kirurške	67700	24	Troslojne maske	1372	47	Ventilatori	2
2	Jednokratna zaštitna odjela	3040	25	Maske KN 95	4265	48	Rukavice	9289
3	Zaštitne maske FFPN	6775	26	Kirurške maske	14318	49	Maske N 95	9167
4	Ventilator Prisma /Vest	3	27	Rukavice	1828	50	Kirurške maske	9167
5	Pulsni oksimetar	608	28	Zaštitna odjela	174	51	Maske	4584
6	Nesterilne rukavice	61500	29	Zaštitne naočale	914	52	Viziri	1528
7	Jednokratni brisevi	1200	30	Kirurški ogrtač	1066	53	Zaštitne naočale	623
8	PT PCR TESTOVI	3700	31	Viziri	381	54	Zaštitna odjela	3700
9	Brisevi	3680	32	Jednokratne vilinske	3046	55	Rukavica	62000
10	Zaštitne maske	50kom/59	33	Kirurške maske	670	56	Zaštitne navlake za obuću	12000
11	Troslojne OP maske	50 kom/9	34	Zaštitna odjeća	6	57	Monitori za praćenje vitalnih funkcija	2
12	Maske KN 95	61125	35	Infracrveni termometri	1	58	Kirurške zaštitne maske	61500
13	Kirurške maske	305600	36	Viziri	61	59	Zaštitna odjela	3040
14	Ultrazvučni uređaj	1	37	Zaštitne maske	4570	60	Maske FFP2	6150
15	Kirurške maske	3656	38	Alkohol	335 litara	61	Troslojne maske FFP2	1150
16	Šatori	3	39	Pulsni oksimetar	123	62	Troslojne maske FFP3	1400
17	Vreće za spavanje	6	40	Viziri	15800	63	Maske N95	1510
18	Deke	15	41	Kirurška maska 3g	78000	64	Kirurške maske	13500
19	Spužvasti podmetači	61	42	Zaštitni mantili	3200	65	Rukavice	1600
20	Alkohol	61 litra	43	Zaštitne naočale	800	66	Zaštitna odjela	141
21	Zaštitni viziri	30	44	Maska standard	32000	67	Zaštitne naočale	382
22	Zaštitne naočare	61	45	Brisevi	6107	68	Kirurški ogrtač	420
23	Troslojne maske FFP 2	1219	46	Zaštitna odjela	1528	69	Viziri	352





Sredstva koja su dodjeljena iz proračuna HNŽ/K zdravstvenim ustanovama na ime povećanih troškova prouzrokovanih covidom tokom dvije godine su sljedeća:

- 2020.	660.000,00KM
- 2021.	387 895,00KM

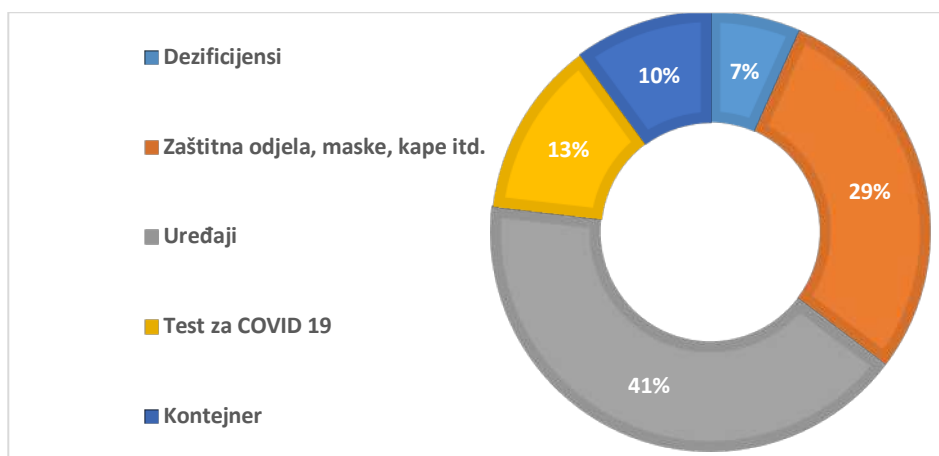
**Ukupno 1.047.895,00 KM**

### 5.3.2. Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Županije Posavske

Ukupan utrošak sredstava je iznosio **534.179,95 KM**, od čega je **donacija u iznosu od 209.737,55 KM**, a **kupovina u iznosu od 324.442,40 KM**. Za novac izdvojen za kupovinu/javne nabavke, nabavljeni su pored ostalog: RTG aparat (dijelom kupovina a dijelom donacija), zatim alkohol, zaštitna odijela, hirurške maske, testovi za detekciju Covid-19, EKG aparat, hirurške maske, rukavice, toplomjeri, hiruruške kape, navlake za obuću, jednokratna zaštitna odijela...

Nabavke su vršene na osnovu Financijskog sporazuma UNDP-a i Vlade Županije Posavske, dok je nabavljena roba distribuirana Zavodu za javno zdravstvo Županije Posavske koji ju je dalje distribuirao krajnjim korisnicima: Županijskoj bolnici Orašje, Domu zdravlja Orašje, Domu zdravlja Odžak i Domu zdravlja Domaljevac-Šamac.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije





Uočava se da se značajna vrijednost doniranih sredstava odnosi na donaciju medicinskih uređaja - 6 beskontaktnih toplomjera, mobilni ultrazvučni aparat, 24 puls oksimetara, jedan respirator i jedan RTG aparat, ukupne vrijednosti **70.443,65 KM**. **Za kupovinu** 2 RTG aparata i 20 beskontaktnih toplomjera utrošeno iz budžetskih sredstava **9.399 KM**.

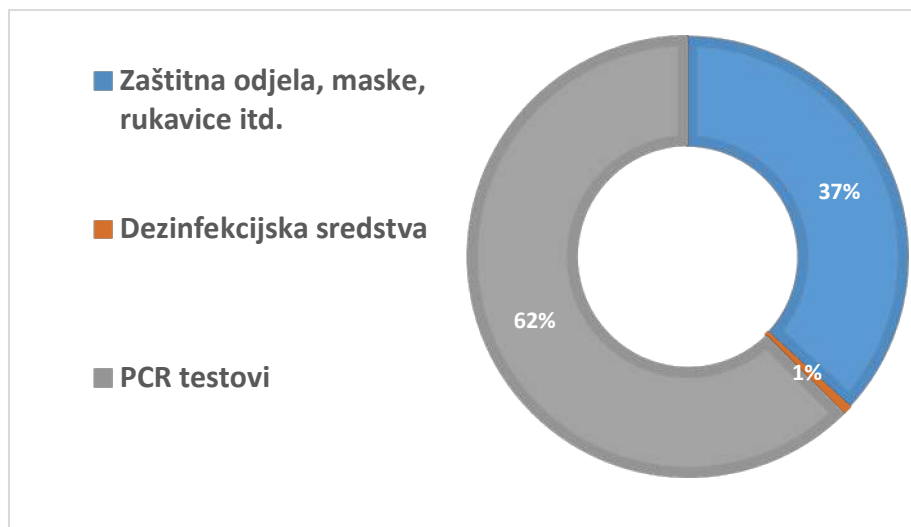
Ono što je zanimljivo u dostavljenoj tabeli jeste da su cijene donirane opreme znatno više od onih koje su kupljene. Tako npr. cijena jednog doniranog beskontaktnog toplomjera iznosi 120 KM po komadu, dok cijena jednog kupljenog beskontaktnog toplomjera iznosi 79,95 KM.

Isto se uočava i kod donacije npr. hirurških maski gdje je cijena jedne donirane maske u visini 0,33 KM, dok je cijena kupljenog istog artikla 0,13 KM. Testovi za detekciju Covid-19 su kupovani iz vlastitih sredstava po različitim cijenama od 9,50 KM do 19,50 KM.

Posebno je zanimljivo što se cijene donacija istih artikala različito vrednuju te je primjetno da vrijednosti donacije npr. zaštitnih maska FFP2 variraju od 1,62 KM do 5,08 KM dok vrijednost doniranih zaštitnih maski FFP3 variraju od 22,50 KM do 52,50 KM po komadu.

**Ukupan utrošak sredstava** za nabavke je iznosio **108.580,00 KM**, od čega je zbog nedostatka preciznog definisanja upitnika nemoguće razdvojiti šta je donacija, a šta kupovina.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije





### **5.3.3. Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK Goražde**

Ministarstvo je navelo da je tokom 2020/2021. godine na osnovu provedenih javnih poziva za dodjelu finansijskih sredstava koja su planirana isključivo za saniranje posljedica pandemije u oblasti zdravstva, Odlukom Vlade BPK podržani sljedeći projekti u visini **92.000,00 KM**:

<b>JU Zavod za javno zdravstvo BPK Goražde</b>				
Finansiranje realizacije aktivnosti promocije zdravlja sa aspekta pojave virusnih pandemija				3000 KM
Nabavka opreme i dezinfekcionih sredstava za eventualno drugi val pandemije koronavirus				4000 KM
<b>JU Dom zdravlja Foča-Ustikolina</b>				
Unapređenje rada i razvoj zdravstvene zaštite kroz nabavku zaštitne opreme i dezinf. Sredstava				4000 KM
Unapređenje rada i razvoj zdravstvene zaštite kroz nabavku medicinske i dijagnostičke opreme				4000 KM
<b>JU Doma zdravlja Prača</b>				
Poboljšanje i zaštita zdravlja marginaliziranih grupa ljudi sa teritorije Pale FBiH od posljedica izazvane pandemijom COVID 19				11000 KM
Jačanje uloge javno-zdravstvene djelatnosti koje omogućuje promociju zdravlja, prevenciju bolesti, unapređuje javno zdravlje, rad primarne, specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite a naročito sa aspekta pojave virusnih pandemija				4000 KM
<b>JZU Kantonalna bolnica Goražde</b>				
Odobrena sredstva za nabavke medicinske i dijagnostičke opreme neophodne za normalno funkcionisanje javnih zdravstvenih ustanova sa područja BPK Goražde-izvršena nabavka mamografa za potrebe RTG službe u Kantonalnoj bolnici Goražde				50 000 KM
<b>JU Zavod za javno zdravstvo BPK Goražde</b>				
Odobrena sredstva za nabavku briseva sa transportnim medijem za uzorkovanje materijala u svrhu laboratorijske izolacije Coronavirusa				5000 KM
Odobrena sredstva za nabavku briseva sa transportnim medijem za uzorkovanje materijala u svrhu laboratorijske izolacije Coronavirusa				5000 KM
Odobrena sredstva za zdravstveno promotivne aktivnosti vakcinacije protiv COVID 19				2000 KM







## **6. UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTRI I BOLNICE U FBiH**

Tri najveća Univerzitetsko klinička centra u FBiH- Sarajevo i Tuzla i Mostar, nisu bili transparentni u svrhu ovog istraživanja i nisu dostavili ispunjen upitnik sa sedam pitanja o donacijama i javnim nabavkama tokom pandemije 2020. i 2021. godine.

Iz tog razloga, nije moguće analizirati poslovanje ovih zdravstvenih institucija u smislu primljenih donacija i javnih nabavki, osim uvidom u informacije koje su dostupne na internet stranicama institucija i uvidom u medijske objave.

Metodologijom slučajnog uzorka, u ovom istraživanju ćemo analizirati nabavke u KCUS Sarajevo.

### **6.1. KCUS, Sarajevo**

---

Zbog nemogućnosti da dobijemo odgovore na anketni upitnik, uvidom u dokumentaciju objavljenu u sekciji "javne nabavke" na zvaničnoj web stranici [kcus.ba](https://www.kcus.ba)<sup>12</sup> primjetno je da često nedostaju količine nabavljene robe i jedinične cijene za nabavljenu robu.

Tako je npr. 19.3.2020. godine objavljena "Odluka o rezultatima okončanog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, a koji se odnosi na nabavku „Medicinska sredstva za potrebe KCUS-a". Prihvaćena je "preporuka o izboru najpovoljnijeg ponudada Komisije za javne nabavke i ugovor za nabavku je dodjeljen ponuđaču "ITALGROUP" d.o.o. Sarajevo" za nabavku "hirurški maski i nesterilnog veša" u visini 39.663,00 KM (sa PDV), bez naznačene količine "maski" i "nesterilnog veša" kao i bez navođenja jedinične cijene navedenih stavki.

KSUC, na čijem čelu je Sebija Izetbegović, tokom 2020. godine izvršio je javne nabavke u visini 2.406.376 KM za "medicinska sredstva, vizire, zaštitne naočale, CT aparat, lijekove, dijagnostički materijal i servisiranja aparata".

---

<sup>12</sup> <https://www.kcus.ba/javne-nabavke-svi/>





Kako piše magazin Žurnal<sup>13</sup>, "od 25 diskutabilnih tendera, čak u 20 slučajeva primijenjen je netransparentni pregovarački postupak bez objave obavještenja u javnosti.

13. aprila 2020. godine, KCUS je potpisao ugovor sa "Oktal Pharmom" u vrijednosti 501.696 KM.

KCUS je sa "Mipexom" 17. aprila 2020. godine zaključio ugovor vrijedan 42.149 KM.

"Minerva medicu" je KCUS dodjelio ugovor nepoznate vrijednosti.

"Biomedica" je dobila ugovor vrijedan 80.877 KM, a "Mikro+Polo", za dva lota, ukupno – 51.070 KM.

20. aprila 2020. godine tender bez javne objave "Medicinska sredstva za potrebe KCUS-a" dat je firmi "D. Med Healthcare BH" u visini 64.935 KM, "Italgrou" 26.854 KM, "Biosistemi" 93.515, "Derby Trade" 17.395 KM.

Identično nazvanu robu tri dana kasnije, KCUS je kupio od "Ceemeda" – 91.728, "Sanitek" – 523.485, "Broma bela" – 37.896 KM. Sa firmom "Inel" 28. aprila 2020. sklapa ugovor vrijedan 18.427 KM, dok apoteci "Violapharm" KCUS dodjeljuje 100.000 KM.

Dana 30. aprila 2020. godine, "Diamedicu" je dat ugovor vrijednosti 58.489, a 8. maja "Medimexu" – 24.333 KM.

Firma "Medit" je dobila iz KCUS ugovor za nabavku CT aparata vrijednog 582.687 KM.

Pregovaračkim postupkom o kojem nije obaviještena javnost, u martu 2020. godine je za vizire i zaštitne naočale, firmi "Cospex" plaćeno 21.984 KM.

---

<sup>13</sup> <https://zurnal.info/clanak/kcus-za-jedan-mjesec-pandemije-razdijelio-24-miliona-km/23283>





## **Donacije KCUS-u u Sarajevu**

---

Kada su u pitanju donacije, nije moguće utvrditi visinu primljenih donacija osim iz medijskih izvještaja i drugih izvora na internetu.

FUCZ navodi <sup>14</sup> da je načelnik Federalne uprave civilne zaštite Fahrudin Solak uručio hiljadu testova za detekciju korona virusa (Covid-19) generalnoj direktorici KCUS-a prof. dr. Sebiji Izetbegović te da će Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar biti uručeno 500 testova za detekciju korona virusa.

Testovi su, uz prethodnu saglasnost Vlade FBiH, nabavljeni u skladu sa Odlukom FŠCZ po kojoj se izvršila nabavka 170 hiljada testova. Za brži transport testova FUCZ je stavila na raspolaganje i dvije letjelice (žirokoptere) koje će se koristiti za ove potrebe. Na internet stranici FUCZ ne navodi se datum objave ove vijesti, ali može se pretpostaviti da je riječ o periodu kraj marta 2020. godine.

- Iz medija se saznaje da je i Općina Centar, Sarajevo, čiji je načelnik bio Nedžad Ajnadžić, u aprilu 2020. godine uplatila Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu novac za nabavku respiratora. Nedugo zatim, načelnik Ajnadžić je lično uručio sanitetsko vozilo za prevoz pacijenata do izolatorija, vrijednosti 60 hiljada maraka. No, vozilo nabavljeno jednodnevnom procedurom od firme "Berlijeta" nije sanitetsko nego klasično kombi dostavno vozilo u čiji je teretni prostor ubačena klupa. <sup>15</sup>

- Kada je riječ o donacijama, na stranci Ambasade Norveške od 20.4.2020. se navodi da je Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu uručeno 10 EKG uređaja čiju je nabavku finansirala Norveška u visini 69.030 KM. Nabavka EKG uređaja je dio podrške borbi protiv pandemije Covid-19 u BiH za koju je Kraljevina Norveške izdvojila 7,5 miliona kruna (oko 1,3 miliona KM). <sup>16</sup>

- Evropska unija donirala je 10.4.2020. Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu dva trijažna kontejnera i dva monitora za praćenje vitalnih funkcija pacijenata. Ukupno, od početka pandemije, Evropska unija je donirala KCUS-u opremu vrijednu 628.000 KM, a ukupna donacija za zdravstvene ustanove u Sarajevskom kantonu je oko 930.000 KM.

---

<sup>14</sup> <http://www.fucz.gov.ba/nacelnik-fscz-fahrudin-solak-urucio-hiljadu-novih-testova-za-detekciju-korona-virusa-covid-19-generalnoj-direktorici-kcus-a-prof-dr-sebiji-izetbegovic/>

<sup>15</sup> <https://zurnal.info/clanak/nacelnik-vazniji-od-deset-drugih-voli-donirati-bez-tendera/22979>

<sup>16</sup> <https://www.norway.no/en/bosnia-herzegovina/norway-bosnia-herzegovina/embassy-project-support/klinikom-centru-univerziteta-u-sarajevu-urueno-10-ekg-ureaja-iju-je-nabavku-finansirala-norveka/>





- Central osiguranje d.d. je 24.4.2020. donirao KCUS-u 100.000 KM kao potporu zdravstvenim radnicima KCUS u borbi protiv pandemije virusa Covid-19.

Prema Informaciji o osnovnim pokazateljima poslovanja javnih zdravstvenih ustanova u periodu 1.1.- 30.9.2020. godine, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu dobio je najmanje 183.300.000 KM u šta se ne uračunavaju donacije u novcu, opremi i aparatima.<sup>17</sup>

Na samom početku pandemije, od 3. do 9 mjeseca 2020. godine, KCUS je objavio više desetina javnih poziva u formi "pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja". Ovi poslovi su dodijeljeni različitim kompanijama za različite nabavke, od nabavke rezervnih dijelova za aparate, nabavku medicinskih sredstava, lijekova, održavanja sistema i slično, ali se u većini Odluka o izboru napovoljnijeg ponuđača ne navodi specifikacija naručene robe (jedinične cijene ni količina).

KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA SARAJEVO

TELEFONSKI IMENIK | 0-24 | +387 (0) 33 297 000

O KCUS ▾ KLINIKE I SLUŽBE ZA PACIJENTE ▾ ZA JAVNOST ▾ AKTUELNOSTI ▾ KONTAKTI

Datum: 08. 04. 2020. Informacija o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja - I 22 2020 PREUZMI	Datum: 06. 04. 2020. Informacija o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja - III 4 2020 PREUZMI	Datum: 02. 04. 2020. Informacije o pregovaračkim postupcima bez objave obavještenja - III 8 2020 PREUZMI
Datum: 02. 04. 2020. Informacije o pregovaračkim postupcima bez objave obavještenja - III 7 2020 PREUZMI	Datum: 02. 04. 2020. Informacije o pregovaračkim postupcima bez objave obavještenja - I 17 2020 PREUZMI	Datum: 02. 04. 2020. Informacije o pregovaračkim postupcima bez objave obavještenja - I 16 2020 PREUZMI

<sup>17</sup> <https://www.direkt-portal.com/kcus-je-od-pocetka-pandemije-dobio-stotine-miliona-a-zakljucao-vrata-klinika/>





KLINICKI CENTAR UNIVERZITETA SARAJEVO

TELEFONSKI IMENIK | 0-24 | + 387 (0) 33 297 000

O KCUS ▾ KLINIKE I SLUŽBE ZA PACIJENTE ▾ ZA JAVNOST ▾ AKTUELNOSTI ▾ KONTAKTI

**Datum:** 18. 03. 2020.

Poziv na HITNI pregovarački postupak bez objave obavještenja za nabavku respiratora za ventilaciju odraslih za potrebe privremenog izolatorija- liječenja pacijenata od zarazne bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID - 19)

**PREUZI**

**Datum:** 18. 03. 2020.

Odluka o pokretanju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja nabavke respiratora za ventilaciju odraslih za potrebe privremenog izolatorija- liječenja pacijenata od zarazne bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID - 19)

**PREUZI**

**Datum:** 18. 03. 2020.

Informacija o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja o nabavci Medicinska sredstva za potrebe KCUS-a 1/10/2020.

**PREUZI**

**Datum:** 16. 03. 2020.

Poziv na pregovarački postupak bez objave obavještenja za nabavku višeslojnog CT aparata za potrebe privremenog izolatorija - dijagnostika pacijenata koji boluju od zarazne bolesti izazvane koronavirusom (COVID - 19)

**PREUZI**

**Datum:** 16. 03. 2020.

ODLUKA o pokretanju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za nabavku višeslojnog CT aparata za potrebe privremenog izolatorija - dijagnostika pacijenata koji boluju od zarazne bolesti izazvane koronavirusom (COVID - 19)

**PREUZI**

**Datum:** 11. 03. 2020.

UGOVOR - Nabavka usluga - Usluge on-line pristupa/korištenja baze podataka "Up To Date" (Expertni medicinski istem u elektronskoj formi)

**PREUZI**

Podsjećamo da su tri klinička centra u FBiH 2020. godine dobili i po 10 miliona KM iz federalnog budžeta kao podršku Vlade FBiH.

Takođe, tri klinička centra su dobila i finansijska sredstva Federalne uprave civilne zaštite po Odluci Federalnog štaba civilne zaštite o dodjeli finansijskih sredstava Federalnim službama zaštite i spašavanja za medicinsku pomoć od 16. marta 2020. godine. Po ovim Odlukama Federalni štab civilne zaštite odobrio je finansijska sredstava u visini od 2,5 miliona KM za KCUS, UKC Tuzla, SKB Mostar i mostarsku bolnicu "Dr. Safet Mujić". U toj raspodjeli KCUS je dobio 900.000 KM, UKC Tuzla 700.000 KM, SKB Mostar 600.000 KM, a Kantonalna bolnica "Dr. Safet Mujić" 300.000 KM.<sup>18</sup>

Iako su javne nabavke i donacije tokom pandemije bile višemilionske, pacijenti u KCUS su se žalili da ipak sve moraju sami da kupuju i da u bolnici ne dobiju ništa što im je potrebno za liječenje. Tako Mirela Pajić, jedna od mnogih porodica, odlučila da tuži KCUS nakon iznenadne smrti svog supruga Seada za čije je liječenje u martu 2021. godine kupovala lijekove Tocilizumab koje je plaćala po 1.318 konvertibilnih maraka i nosila ih na kliniku.<sup>19</sup>

<sup>18</sup> <https://www.klix.ba/vijesti/bih/klinicki-centri-u-fbih-imaju-po-10-miliona-km-za-borbu-protiv-korone-kako-je-moguće-da-fali-opreme/200820017>

<sup>19</sup> <https://www.slobodnaevropa.org/a/klinicki-centar-navodni-nemar-i-tuzba-slucaj-pacijenta-seada-palica/31195239.html>





## Otvaranje i brzo zatvaranje izolatorija na Građevinskom fakultetu, Sarajevo



22.03.2020. godine, Štab civilne zaštite KS je dao naredbu Građevinskom fakultetu u Sarajevu, da ustupi krilo zgrade Kliničkom centru u Sarajevu za potrebe zbrinjavanja pacijenata zaraženih koronavirusom.

Međutim, KCUS je sredinom maja 2020. godine, dopisom generalne direktorice Sebiye Izetbegović, obavijestilo Vladu KS da im taj izolatorij nije potreban. Na upit novinara RSE gdje se nalazi oprema koja je uložena u taj izolatorij, iz Uredu za informiranje KCUS-a nije dat odgovor.<sup>20</sup>

I zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo Danijela Krstić, postavila je zastupničko pitanje 2.9.2020. godine: "Obzirom da je Kantonalna uprava civilne zaštite u svom odgovoru 01-04-1527-1/20 navela da nema saznanja vezana za troškove uspostave izolatorija na Građevinskom fakultetu i uputila me na Vas, molim Vas za dostavu odgovora. - Koja firma je vršila radove na osposobljavanju prostorija Građevinskog fakulteta za funkciju izolatorija? Koliko sredstava je Kanton Sarajevo uložio u opremu tj. pregrade da bi osigurao funkcionalnost istog i koja firma je vršila te radove?"

Na pitanje, koliko je koštao izolatorij, ko je finansirao njegovo uspostavljanje, odgovora nema. Mediji spekulišu da je riječ o 500.000 KM, što je demantovala direktorica KCUS Sebiya Izetbegović, rekavši da su "prostorije na Građevinskom fakultetu bile pripremljene za prijem pacijenata, ali je izolatorij, zatvoren odlukom kantonalnog premijera Marija Nenadića" dodajući da je "izolatorij na Građevinskom fakultetu bio izbor Kriznog štaba".<sup>21</sup>

<sup>20</sup> <https://www.slobodnaevropa.org/a/novi-izolatorij-izgradnja-sarajevo/30905175.html>

<sup>21</sup> [https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/174288/zestoka\\_reakcija\\_direktorice\\_kcus\\_a\\_izolatorij\\_na\\_gradjevinskom\\_fakultetu\\_zatvoren\\_je\\_odlukom\\_premijera\\_nenadica\\_tamo\\_nismo\\_ni\\_marke\\_potrosili\\_postene\\_u\\_opcoj\\_bolnici\\_ne\\_vrijedjam.html](https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/174288/zestoka_reakcija_direktorice_kcus_a_izolatorij_na_gradjevinskom_fakultetu_zatvoren_je_odlukom_premijera_nenadica_tamo_nismo_ni_marke_potrosili_postene_u_opcoj_bolnici_ne_vrijedjam.html)





## **Nestali respiratori u KCUS**

---

Klinički centar Univerziteta u Sarajevu primio je 30 respiratora ACM812A u novembru 2020. godine od Federalne uprave civilne zaštite.

Tokom razmatranja izvještaja o radu KCUS, na sjednici Skupštine Kantona Sarajevo 4.6. 2021. godine, rečeno je da se iz izvještaja može zaključiti da respiratori ACM812A u toj ustanovi ne postoje. U izvještaju iz KCUS u detaljnom opisu o količini i vrsti opreme koja se nalazi u toj instituciji, nema ni riječi o aparatima zbog čije nabavke je u toku proces pred Sudom BiH.

Kako je na sjednici Skupštine KS navela direktorica discipline za nastavu i nauku Enra Suljić, ovi respiratori isporučeni su KCUS-u u novembru 2020. i vode se vanbilansno, a ne knjiže kao vlastita sredstva KCUS-a.

Međutim, tri mjeseca ranije, 24.03.2021. na suđenju u predmetu "Respiratori" svjedočila je generalna direktorica KCUS Sebija Izetbegović koja je rekla da je svih 30 respiratora, koji su predmet optužnice, danas u upotrebi u KCUS za invazivno i neinvazivno liječenje, odnosno za intubirane i za lakše pacijente i da su instalirani u intenzivnoj njezi.<sup>22</sup>

Podsjećamo da su respiratori ubrzo nakon upotrebe nazvani "spornim" zbog njihovog kvaliteta, načina uvoza i kupovine. 5. aprila 2021. godine u KCUS su ušli tužioci Kantona Sarajevo i pripadnici Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA) BiH.<sup>23</sup>, nakon što je formiran predmet koji se odnosi na pismo ljekara KCUS-a o upotrebi uvezenih kineskih respiratora i štetnosti njihovog korištenja po pacijente.

Četiri mjeseca ranije, Sud BiH je 18. januara 2021. godine potvrdio optužnicu protiv četvoro optuženih u ovom predmetu- direktora FUCZ Fahrudina Solaka, premijera FBiH Fadila Novalića, vlasnika firme "Srebrna malina" Fikreta Hodžića i Federalne ministarice finansija Jelke Miličević zbog mogućnosti počinjenje krivičnih djela u vezi s nabavkom 100 komada respiratora iz Kine u vrijednosti od 10,5 miliona konvertibilnih maraka, te zaštitne opreme u vrijednosti od 2,9 miliona konvertibilnih maraka potrebe borbe protiv korona virusa.

---

<sup>22</sup> <https://fena.ba/article/1203567/izetbegovic-30-respiratora-koje-je-kcus-dobio-od-fucz-danas-su-u-upotrebi>

<sup>23</sup> <https://www.slobodnaevropa.org/a/tuzilaštvo-kantona-sarajevo-provjera-navoda-o-spornim-respiratorima-u-kcus-u-toku/31189651.html>





## **Poslovanje KCUS 2019. i 2020. godine**

---

U 2020. godini KCUS je ostvario prihode od 248 miliona KM (1,7 posto manje nego u 2019.). Više od polovine ukupnih prihoda – 59 posto dolazi od Zavoda zdravstvenog osiguranja KS.

KCUS je imao i nekoliko vanrednih prihoda zbog pandemije: u okviru raspodjele pomoći kliničkim centrima Vlada FBiH ovoj ustanovi uplatila je 10 miliona KM. FUCZ – 900 hiljada.

U novembru Vlada Federacije odobrava još 3,3 miliona KM. Sredstva za nabavku opreme odobravala je i Vlada KS-a, a manje donacije davale su i općine.

Iako je KCUS tokom pandemije poslovao finansijski pozitivno, ova ustanova je značajno smanjila broj usluga. Kao posljedica pandemije, broj liječenih bolesnika bio je za 21 posto manji u odnosu na 2019. godinu pred pandemiju, Iskorištenost posteljnih kapaciteta u odnosu na godinu ranije smanjena je za 20 posto, a niža je i prosječna dužina. Smanjen je i broj operacija- u 2020. godini za 29 posto u odnosu na 2019. godinu. Prepolovljen je broj ambulantnih pregleda, a fizikalne terapije smanjene su za 40 posto.

Povećan je broj usluga radioterapije, mikrobioloških analiza, dijaliza i poroda.

Smanjeni broj usluga posljedica je pandemije Covid-19, navodi se u Izvještaju o radu i finansijskom poslovanju KCUS-a za 2020. godinu koji je bio na dnevnom redu sjednice Skupštine KS.





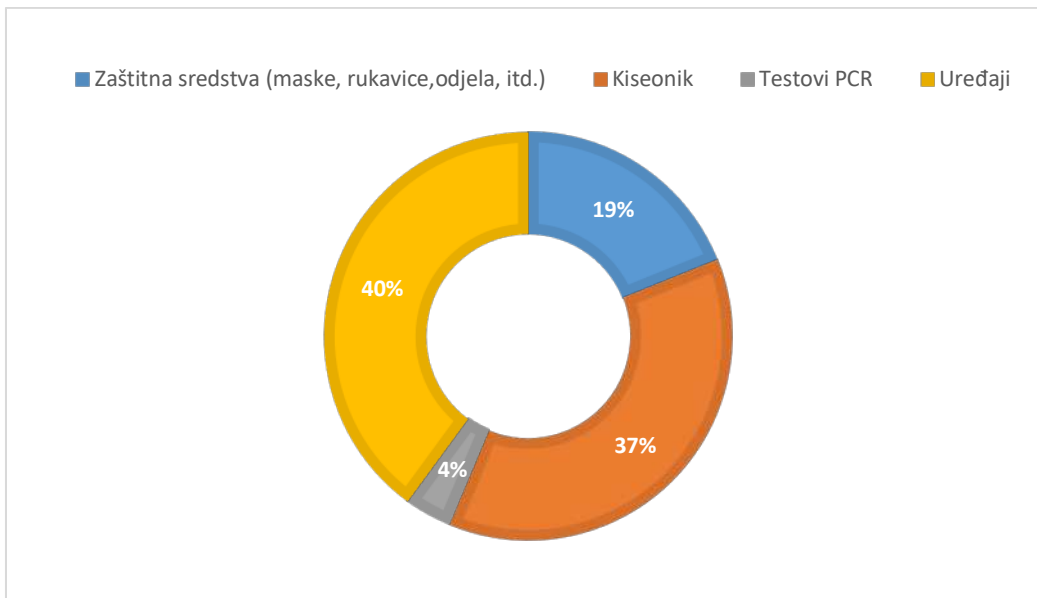


## 6.2. Opća bolnica "Prim.dr. Abdulah Nakaš", Sarajevo

**Ukupan utrošak sredstava** (donacije i nabavke) iznosio je **1.958.739,55 KM**. Od ovog iznosa, iz dostupnog upitnika, može se zaključiti da je iznos **donacija** u visini od **782.429,00 KM**, najviše od UNDP-a.

Za **kupovinu** u javnim i pregovaračkim postupcima izdvojeno je **1.176.319,55 KM**. Veliki dio sredstava od kupovine provedenom otvorenim javnim postupkom utrošeno je na nabavku kiseonika i to 444.299,05 kg po prosječnoj cijeni od 1,65 KM, što iznosi ukupno 733.093,35 KM. Dezinfekciona sredstva kupljena su u vrijednosti 311.000 KM.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke i donacija



Donirane vakcine (nije naznačen izvor donatora ni vrijednost donacije)

Vakcine Astra Zeneca	760	Donacija
Vakcine Pfizer	846	Donacija
Vakcine Sinopharm	6	Donacija
Vakcine Moderna	20	Donacija



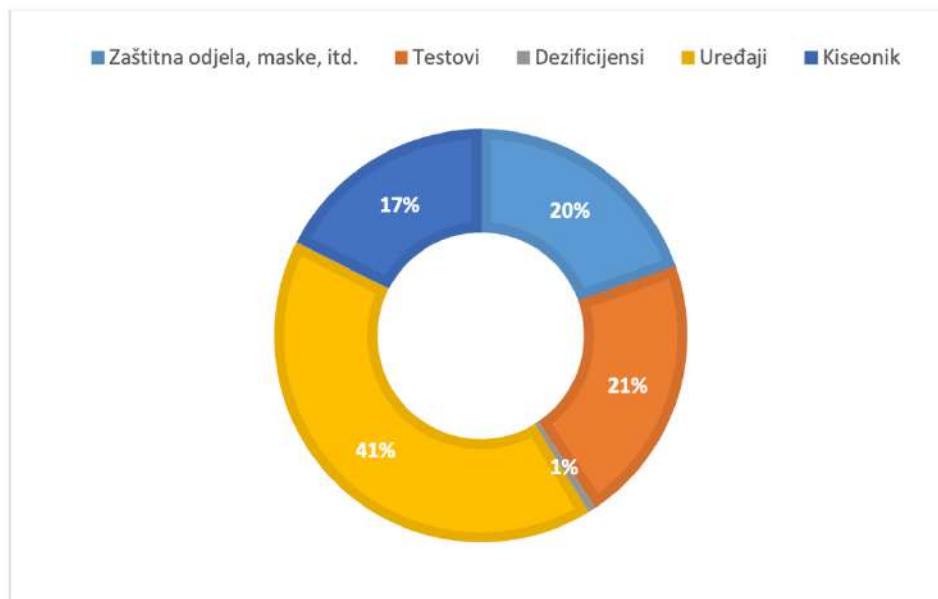


### 6.3. Kantonalna bolnica "Dr Irfan Ljubijankić", Bihać

Iz ove institucije smo dobili odgovor na upitnik u dva dokumenta.

Jedan tretira stavke: Jednokratne hirurške maske (309,593 kom), viziri (12,275 kom), Izolacijska odjela, (11,082 kom), 15 respiratora, kiseonik (439.436,45 kg), jednokratne rukavice (184,800 pari), dezinfekcijska sredstva (2,974 litara), PCR testovi (51,258 kom), za šta je donirano ukupno **2.659.978,64 KM**. Jedino je na stavci kiseonik (466.242.07 KM) navedeno da je riječ o donaciji 58% i utrošku vlastitih sredstava 42 %.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki nabavke/donacije



Drugi dokument tiče se donacija medicinske opreme u bolnicu u okviru Hitnog projekta Covid-19 za BiH za 2020/201. godinu. U tom dokumentu navode se donacije aparata poput anestezioloških, ventilatora, sonde, monitora za praćenje vitalnih znakova, respirator, laboratorijska oprema, farmaceutski frizideri, pacijent monitori, stalci za mikropipete, bolesnički kreveti 7 kom u ukupnoj vrijednosti: **1.018.283,70 KM**.





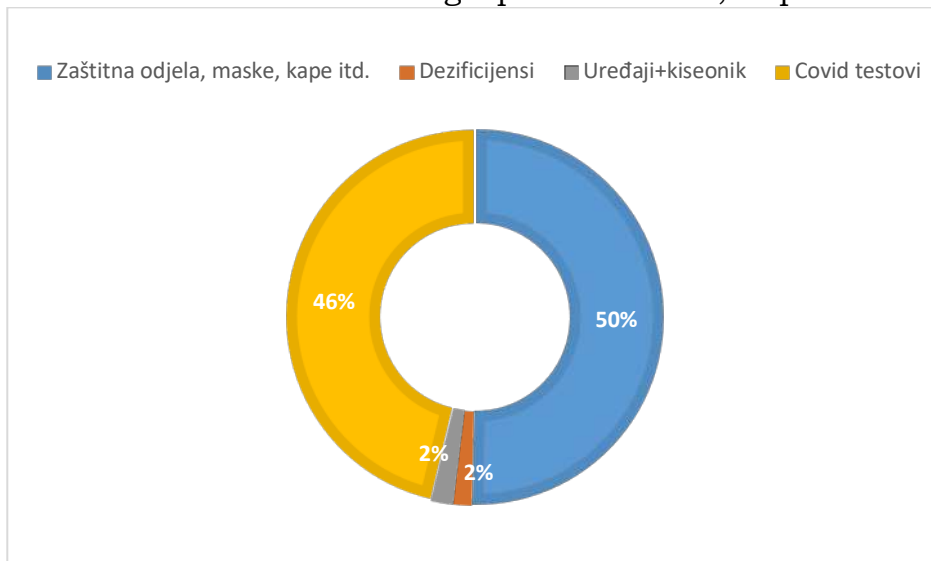
#### 6.4. Opća bolnica Dr. "Mustafa Beganović", Gračanica

Ukupan utrošak sredstava u 2020. i 2021. godini je iznosio 898.993,81 KM, od čega je donacija u iznosu od 721.144,47 KM, a kupovina u iznosu od 177.849,35 KM.

Donacije su bolnici pristizale iz različitih izvora, pored ostalih, Sindikati doktora, Zavod za javno zdravstvo TK, Udruženja poslodavaca Gračanice, FUCZ, Emmaus, Ministarstva civilnih poslova BiH, UNDP, Sberbank, Violeta i drugih pravnih i fizičkih lica i institucija. Donacije su utrošene za maske, vizire, rukavice, višekratna i jednokratna odijela, dezinfekcijska sredstva, covid testove, 6 respiratora. Kupovina se takođe odnosila na iste i slične stavke.

Zanimljiv je podatak da je bolnica kupila iz vlastitih sredstava 629,02 kg kisika po cijeni 8,365 KM po jedinici, što je izrazito visoka jedinična cijena u odnosu na nabavke iz drugih bolnica koje su kisik plaćale znatno niže, prosječno oko 1.30 KM.

**Slika:** Procentualni udio novčano grupisanih stavki, kupovina i donacije





## **7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA NA NIVOU REPUBLIKE SRPSKE**

---

Kvalitativnim istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 10 institucija u Republici Srpskoj. Dopisi sa anketnim pitanjima su upućeni: Ministarstvu zdravstva i socijalne zaštite RS (1), Kliničkim centrima u RS (2), bolnicama u BiH (5), Fondu zdravstvenog osiguranja RS (1), Institutu za javno zdravstvo RS (1).

Kvantitativno istraživanje je provedeno na osnovu malog broja odgovora iz javnih institucija ali i medijskih izvještaja na ovu temu.

Institucije i javno-zdravstvene ustanove u Republici Srpskoj koje nisu dale odgovore na anketni upitnik:

- JZU bolnica „Sveti vračevi“, Bijeljina
- Univerzitetski klinički centar, Banja Luka
- JZU Bolnica Trebinje
- JZU Bolnica Gradiška
- JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske

Iako je istraživački tim više puta upućivao dopise, usmeno pozivao ustanove, dobili smo obećanja da će poslati odgovore, što većina institucija nije učinila.





## 7. 1. Bolnica Zvornik

### Grafički i tabelarni prikaz odgovora ispitanika na pitanje: „Od koga ste vršili nabavku roba medicinske, sanitetske opreme kao i vakcina za vrijeme pandemije Covid-19“?

Bolnica Zvornik je dostavila sve podatke koji su traženi za istraživanje. U odgovoru su tabelarno prikazani i navedeni donatori, donacije navodeći količinu, proizvođača, razvrstano po specifikaciji (respiratori, vakcine, druga medicinska oprema, kiseonik i ostali medicinski potrošni materijal). Iz njihovog odgovora se može zaključiti da se redovno vodi ulaz i izlaz robe i materijala.

**Slika: BOLNICA ZVORNIK**

<b>FZO RS</b>	68	6.80%
<b>Donacija</b>	15	1.50%
<b>Sredstva bolnice</b>	17	1.70%
	<b>100</b>	





## 7.2. Bolnica Foča

### Grafički i tabelarni prikaz odgovora ispitanika na pitanje: „Od koga ste vršili nabavku roba medicinske, sanitetske opreme kao i vakcina za vrijeme pandemije Covid-19“?

Bolnica Foča je dostavila odgovor u kome navodi da se ova ustanova za sve potrebe obraća Republičkom štabu za vanredne situacije koji je formirala Vlada RS te da im oni doniraju potrebni materijal, medicinsku opremu, vakcine, testove.

**Slika: BOLNICA FOČA**

<b>Vlada RS</b>	12	1.20%
<b>Donacija</b>	12	1.20%
<b>Sredstva bolnice</b>	76	7.60%
	100	





### **7.3. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske**

---

**Na pitanje: „Od koga ste vršili nabavku roba medicinske, sanitetske opreme, kao i vakcina za vrijeme pandemije Covid-19”, ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS dostavilo je odgovor:**

**Broj:11/03-500-1310/21**

**Datum: 13.12.2021.**

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske ne vrši javne nabavke za potrebe javnih zdravstvenih ustanova. Odlukama Republičkog štaba za vanredne situacije i Vlade Republike Srpske za javne nabavke u vrijeme pandemije virusa korona zaduženi su Fond zdravstvenog osiguranja RS i Institut za javno zdravstvo Republike Srpske.

Takođe, kada su u pitanju pojedini lijekovi, kiseonik i ostali potrošni materijal isti zdravstvene ustanove nabavljaju i samostalno.

Kada je riječ o donacijama od donatora koji su se direktno obratili Ministarstvu ili Vladi Republike Srpske, raspored doniranih sredstava se vrši na osnovu zaključaka Republičkog štaba za vanredne situacije, osim kada donator nije izričito naveo namjenu, odnosno ustanovu kojoj želi da donira lijekove, medicinsku opremu i sredstva, sredstva za dezinfekciju i ličnu higijenu, zaštitnu opremu itd.

O donacijama se možete informisati kroz zaključke Republičkog štaba za vanredne situacije, a koji su dostupni na internet stranici Vlade RS.

Takođe, postoji veliki dio donacija direktno Institutu za javno zdravstvo Republike Srpske, koje su raspoređene u zdravstvene ustanove ili se donator direktno obratio zdravstvenoj ustanovi. Takođe, dio donacija je u Republiku Srpsku stigao i putem ukupnih donacija stranih država za BiH, pa Vas molimo da za potpunije podatke o donacijama zatražite odgovore od za to zaduženih institucija BiH.

Krajnji korisnici su, većinom zdravstvene i ustanove socijalne zaštite, ali i ustanove koje su služile za izolacijski smještaj karantinskog tipa za osobe kod kojih je potvrđeno prisustvo novog virusa korona.





## 8. MEDIJSKI IZVJEŠTAJI

### **Medijski izvještaji o korupciji u zdravstvu, javnim nabavkama, donacijama za vrijeme pandemije**

Mediji i organizacije civilnog društva često dokumentuju zloupotrebe u postupcima javnih nabavki koje provode institucije, ustanove i javna preduzeća u Bosni i Hercegovini (BiH). Uprkos tome, većina zloupotreba ne bude procesuirana, dok oni koji učestvuju u korupciji nastavljaju raspolagati javnim novcem.

Slučajevi koje su novinari i organizacije civilnog društva otkrili tokom ove godine pokazuju da na tenderima i dalje pobjeđuju ponuđači koji su bliski političkim strankama i funkcionerima, nabavke se prilagođavaju željenim ponuđačima, krši se zakonska regulativa, a ugovori se dodjeljuju kroz netransparentne postupke. Podaci Portala Pratimo tendere<sup>24</sup>, koje prikuplja grupa organizacija civilnog društva, pokazuju da je rizično više od 80 posto monitorisanih postupaka.

Uprkos brojnim zloupotrebama koje svakodnevno budu dokumentovane tek rijetki slučajevi dospiju pred sudove<sup>25</sup>.

Takođe, i podaci koje je prikupio Fond otvoreno društvo BiH<sup>26</sup>, za potrebe projekta Balkan Tender Watch<sup>27</sup>, pokazuju da je za skoro četiri godine u Republici Srpskoj (RS) i Brčko Distriktu (BD) izrečeno tek šest osuđujućih presuda zbog zloupotreba u postupcima javnih nabavki. Međutim, u svim ovim slučajevima sudovi su izrekli blage kazne, novčane i/ili uslovne.

U nastavku prenosimo dio medijskih izvještaja o korupciji prilikom javnih nabavki u javnim zdravstvenim ustanovama tokom pandemije Covid-19.

<sup>24</sup> <https://pratimotendere.ba/bs-Latn-BA>

<sup>25</sup> <https://zurnal.info/clanak/skoro-90-javnih-nabavki-u-bih-je-rizicno-korupcija-je-sistemska-razvijena/24554>

<sup>26</sup> <https://osfbih.org.ba>

<sup>27</sup> <http://balkantenderwatch.eu/en/>







Samo kupovina 100 neupotrebljivih respiratora i “mobilne bolnice”, u vrijeme prvog udara virusa korona, građane Bosne i Hercegovine koštala je oko 15 miliona KM. Dok tužioci istražuju i formiraju predmete, korupcija u javnim nabavkama je napredovala. Stotine miliona javnih maraka nikada nisu došle pod tužilačku lupu. Ko uzima živote – korona ili vlast, pitaju se mediji?

Nakon spektakularnog hapšenja federalnog premijera Fadila Novalića, direktora Federalne uprave Civilne zaštite Fahrudina Solaka i vlasnika poljoprivrednog gazdinstva “Srebrena malina” Fikreta Hodžića krajem maja i još spektakularnijeg puštanja na slobodu “kako bi penzioneri dobili penzije”, sa mrtve tačke ništa se nije pomjerilo. Verifikacija 100 respiratora je obustavljena, ali je raspodjela zdravstvenim ustanovama nastavljena<sup>28</sup>.

**<https://zurnal.info/clanak/sumnjiva-potrosnja-stotine-miliona-maraka-nikada-nije-dosla-do-tuzilaca/23585>**

Tužilaštvo saslušalo više od 30 osoba u istrazi nabavke medicinske opreme u Republici Srpskoj. Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske saslušalo je više od 30 osoba tokom istrage nabavke medicinske i zaštitne opreme za potrebe Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske u istrazi koju nazivaju opširnom, potvrđeno je iz ovog tužilaštva.

**<https://detektor.ba/2021/12/23/tuzilastvo-saslusalo-vise-od-30-osoba-u-istrazi-nabavke-medicinske-opreme-u-republici-srpskoj/>**

Nezavisne novine<sup>29</sup> objavile su da je vlasnik turističke agencije "Travel 4 Fun" Saša Marković u svom svjedočenju izjavio da je Branislavu Zeljkoviću, smijenjenom direktoru Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske, dao 250.000 maraka i da je novac donosio u prostorije stranke Ujedinjena Srpska čiji je Zeljković član.

**<https://www.nezavisne.com/novosti/hronika/Ekskluzivno-Markovic-tvr-di-da-je-Zeljkovicu-dao-250000-KM/695862>**

---

<sup>28</sup> <https://zurnal.info/clanak/respiratori-srebrene-maline-nisu-upotrebljivi-za-intenzivnu-njegu-/23311>

<sup>29</sup> <https://www.nezavisne.com/novosti/hronika/Ekskluzivno-Markovic-tvr-di-da-je-Zeljkovicu-dao-250000-KM/695862>





Zloupotrebama u vezi s nabavkom medicinske opreme u RS-u, tokom pandemije virusa korona, pričinjena je šteta entitetskom budžetu koja se za sada procjenjuje na oko 790.000, saznaje Faktor.

Istraga ovih malverzacija rezultirala je hapšenjem četiri osobe, a istražitelji su došli do saznanja da su određene vrste zaštitnih maski nabavljane po cijeni 0,36 KM, a plaćane 6,90 KM, dok su zaštitna odijela nabavljana za oko 22,5 maraka, a Institutu za javno zdravstvo RS-a isporučivana po cijeni od 50 KM!

**<https://www.faktor.ba/vijest/afera-s-nabavkom-medicinske-opreme-u-rs-u-maske-nabavljane-za-036-km-a-prodavane-za-690-km/138088>**

Slavko Bojić, direktor firme "Procontrol" d.o.o. Banja Luka, Dragan Dubravac, direktor firme "Promeding" d.o.o. Laktaši i Saša Marković, direktor firme "Travel for fun" d.o.o. Banja Luka, uhapšeni su zbog osnova sumnje da su počinili krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, a u vezi sa postupcima javnih nabavki medicinske opreme, koje je provodio JZU "Institut za javno zdravstvo RS-a" - saopćeno je iz nadležnog tužilaštva.

Oni su danas sprovedeni u prostorije Posebnog odjeljenja za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, gdje će tokom dana biti i ispitani od tužioca.

**<https://ba.voanews.com/a/6229893.html>**

Branislav Zeljković, Slavko Bojić, Dragan Dubravac i Saša Marković sumnjiče se da su koristeći vanrednu situaciju proglašenu za teritoriju Republike Srpske zbog epidemiološke situacije izazvane korona virusom, zajedno i po prethodnom dogovoru, pravnim licima "Procontrol" d.o.o. Banja Luka i "Travel for fun" d.o.o. Banja Luka pribavili imovinsku korist u ukupnom iznosu od preko 790.000 KM na štetu budžetskih sredstava u postupcima javnih nabavki medicinske opreme, iako nisu registrovani za promet medicinskom opremom - tvrde u tužilaštvu. Dodaje se da je Institut za javno zdravstvo nabavljao medicinsku opremu, bez provjere tržišta, putem pregovaračkog postupka, bez objave obavještenja o nabavci, po višestruko većim cijenama od nabavnih, bez odgovarajuće medicinske deklaracije i standarda, od nekvalifikovanih ponuđača i bez nadzora nad primjenom iste.

**<https://www.rtvbn.com/4012857/dubravac-bojic-i-markovic-predati-tuzilastvu>**





Direktor bolnice u Doboju osumnjičen je da je krivično djelo počinio sa osobom inicijala S.M., koja je u pritvoru, a prilikom nabavke odijela, maski i rukavica za potrebe bolnice u Doboju. S njim je uhapšena i osoba inicijala V.V. koji je, također, osumnjičen za zloupotrebu službenog položaja ili ovlaštenja, a sumnjiči se da je krivična djela počinio sa nekadašnjim direktorom Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske koji je u pritvoru.

Kako je saopšteno, krivično djelo se odnosi na nabavku termalnih kamera za potrebe Univerzitetskog kliničkog centra RS od firme čiji je direktor uhapšeni V.V. Budžet je oštećen za 300.000 eura.

**<https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2021/10/6/uhapsen-direktor-bolnice-u-doboju>**

Nabavna cijena PCR-testa bila je 0,44 dolara, a Institut RS za javno zdravstvo nabavljao ih je za 30 do 80 maraka. Distributeri tvrde da su tenderi bili namješteni.

Od početka pandemije do danas, dakle u posljednjih 18 mjeseci, u Institut za javno zdravstvo Republike Srpske, ušlo je 348.000 PCR testova, što kroz kupovinu, što kroz donacije. Najveći dio ušao je kroz donacije UNDP (United Nations Development Programme). Prema podacima koje su nam dostavili, UNDP je u periodu od aprila 2020. do avgusta ove godine isporučio Institutu 204.900 testova koje je nabavljao putem javnih nabavki. Međutim, prema podacima Instituta, taj broj je manji, tako da u računici nedostaje oko 25.000 testova UNDP. „Institut za javno zdravstvo Republike Srpske, od ukupnog broja PCR-testova, obezbijedio je oko 27.000 testova putem javnih nabavki, oko 179.000 putem UNDP, dok je oko 142.000 testova donirano“, navodi se u odgovoru Instituta.

**<https://mojhercegovina.com/pcr-biznis-u-republici-srpskoj/>**





## 9. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

---

### **Nepoštivanje Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH, FBiH i RS**

U svrhu prikupljanja podataka i izrade analize o nabavkama roba (kupovini i donaciji) medicinske i sanitetske opreme, kao i vakcina u vrijeme Covid-19 pandemije, provedeno je anketno istraživanje u sklopu projekta "Virus za koji ima lijek!" u periodu decembar 2021- mart 2022. godine,

Udruženje građana Stop mobbing i Udruženje za razvoj društva Kap uputili su dopise sa sedam anketnih pitanja na adrese 66 institucija u BiH na svim nivoima (kantoni, entiteti, državne institucije), s ciljem da se dobiju podaci o tome - kako su relevantne zdravstvene institucije reagovala u odnosu na epidemiju, kako je protekla nabavka medicinske opreme i vakcina u BiH (nabavka respiratora, maski, rukavica, dezinfekcionih sredstava, testova, vakcina i ostale opreme i neophodnih lijekova za pacijente oboljele od Covid-19).

Prilikom prikupljanja odgovora iz javnih institucija susreli smo se sa ignorisanjem javnih ustanova u Federaciji BiH u preko 50% slučajeva, dok je taj procenat u Republici Srpskoj veći od 90%. Napominjemo da je u pitanju bila riječ o prikupljanju podataka od javnog značaja i iz javnog budžeta.

Iako smo se tokom istraživanja pozvali na Zakon o slobodi pristupa informacijama, većina institucija i ustanova kojima je upućen anketni upitnik nisu odgovorili na pitanja.

Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH u svom dopisu napominje da "zahtjev za učešće u anketi ne može biti tretiran Zakonom o slobodi pristupa informacijama u BiH", bez dodatnog obrazloženja ovog navoda, ali uz upute na kojim linkovima možemo da potražimo informacije o pitanjima koje smo postavili.

Takođe, Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona odobrio je udruženju Kap pristup informacijama vezano za popunjavanje anketnog upitnika, ali je saopštio da je "u mogućnosti dati djelimičan pristup informacijama". Tako je ova institucija kratko saopštila da je Zavod izvršio nabavku sredstava u iznosu 9.003,09 KM sa PDV, putem Direktnog sporazuma te Konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda u periodu mart 2020. oktobar





2021. godine bez bilo kakve konkretnije specifikacije cijena ni količine nabavljenih artikala.

U Civilnoj zaštiti FBiH su iskazali izuzetnu nesaradnju tokom rada na ovom istraživanju, kratko rekavši da na njihovoj internet stranici imamo dostupne podatke, da "oni ne mogu ispunjavati upitnik jer bi za to trebali zaposliti jednu osobu". Na naš upit da nam daju konkretne linkove, nismo dobili nikakav odgovor ni nakon više poziva, dopisa pa ni nakon pokušaja da urgiramo da dobijemo odgovore putem Vlade Federacije BiH.

Upravo nepoštivanje Zakona o slobodi pristupa javnim informacijama, nesradnja i netransparentnost u poslovanju, izazivaju sumnju javnosti da su se najveće koruptivne prevare dešavale upravo u institucijama koje nisu željele da sarađuju i sa javnošću podijele informacije o javnim nabavkama i donacijama.

Ministarstvo zdravstva HNK/HNŽ je takođe dostavilo podatke koje nije moguće analizirati sa aspekta vrijednosti jer su uputili samo podatke o količinama donirane opreme. Takođe, u odgovoru na upitnik ne navode precizno ni krajnje korisnike donacija, osim što se generalno navodi da su "krajnji korisnici zdravstvene ustanove u HNK/Ž.

### **Donacije su knjižene mnogo skuplje od cijena u javnim nabavkama i obratno**

---

Ovim istraživanjem nije moguće utvrditi koliko je sredstava tačno donirano zbirno ni na jednom nivou u BiH, jer su donirana oprema i materijali u javnim zdravstvenim ustanovama u nekim slučajevima knjiženi mnogo puta skuplje od istih stavki kupljenih tokom provedenih javnih nabavki. Takođe, u pojedinim slučajevima su određene stavke u procesu kupovine-javnih nabavki plaćani znatno skuplje od cijene istih u doniranim artiklima.

Institucije su, vrlo često, u specifikaciji kupljene ili donirane medicinske opreme navodili različite cijene za iste artikle (npr. tri nabavke maski, testova, vakcina, imale bi tri različite cijene u istom ili sličnom periodu nabavke, u istoj instituciji).

Ovo je vidljivo u većini dobijenih podataka, a izdvojićemo Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Županije Posavske gdje se uočava da su cijene donirane opreme znatno više od onih koje su kupljene. Tako npr. cijena jednog doniranog beskontaktnog toplomjera iznosi 120 KM po komadu, dok cijena jednog kupljenog beskontaktnog toplomjera iznosi 79,95 KM. Isto se uočava i kod





donacije npr. hirurških maski gdje je cijena jedne donirane maske u visini 0.33 KM, dok je cijena istog kupljenog artikla 0,13 KM.

Posebno je zanimljivo što se cijene donacija istih artikala različito vrednuju te je primjetno u ovom slučaju da vrijednosti donacija, npr. zaštitnih maski FFP2 variraju od 1.62 KM do 5,08 KM, a zaštitih maski FFP3 od 22,50 KM do 52,50 KM po komadu.

### **Tri različite cijene nabavke kiseonika u tri bolnice**

---

Primjetno je da cijene kupljenih ili doniranih artikala značajno variraju od ustanove do ustanove. Tako imamo primjer da su 3 bolnice nabavljale kiseonik po 3 različite cijene po jednom kilogramu koje su varirale od 1,061 KM do 8,365 KM.

Iz Opće bolnica "Prim.dr. Abdulah Nakaš", Sarajevo dobili smo podatke prema kojima je kupljeno 444.299,05 kg kiseonika po cijeni 1,65 KM po kilogramu, dok je Kantonalna bolnica "Dr Irfan Ljubijankić" u Bihaću za nabavku 439.436,45 kg kiseonika izdvojila 1,061 KM po kilogramu. Treća zdravstvena ustanova, Opća bolnica "Dr. Mustafa Beganović" iz Gračanice, kupila je iz vlastitih sredstava 629,02 kg kiseonika po cijeni 8,365 KM po kilogramu.

Vrlo često, ispitanici u upitniku nisu navodili cijene donirane opreme, čak ni okvirno, što je otežalo rad na istraživanju. Ispunjavanje upitnika je bilo na dobrovoljnoj osnovi.

### **Različite cijene doniranih i kupljenih vakcina**

---

Zavod za javno zdravstvo FBiH dostavio je podatke prema kojima je vidljivo da je ukupno nabavljeno 1.652.244,00 doza vakcina različitih proizvođača, AstraZeneca, Pfizer, Sinofarm, Sinovac i Moderna, za šta je utrošeno 23.734.040,81 KM (kupovina iz Covax mehanizma i donacije).

Tako vrijednost Pfizer vakcina varira od 19,01 KM do 30,32 KM po dozi. Cijene AstraZeneca su od 1,96 KM do 7,31 KM po dozi.





Najskuplje su Sinofarm vakcine čije su cijene od 24,90 KM do 61,61 KM po komadu. Najjeftinije su Sinovac vakcine čije cijene variraju od 0,13 feninga do 1,72 KM, dok su cijene Moderna vakcine od 1,78 do 1,96 KM po dozi.

Upravo su najmanje nabavljane najjeftinije vakcine, a najviše AstraZeneca i Pfizer koje su znatno skuplje od vakcina proizvođača Moderna i Sinovac.

Zanimljiv je podatak da je FBiH dobila donaciju iz Srbije 10.000 vakcina proizvođača AstraZeneca jedinične vrijednosti 3,91 KM po vakcini. Za iste vakcine je prilikom kupovine iz federalnog budžeta izdvojeno 7,128 KM po dozi kada je kupljeno 17,100 vakcina u vrijednosti 121.871,91 KM.

S druge strane, uočava se nedosljednost cijena doniranih vakcina gdje su donacije često prikazane znatno vrijednijim od kupljenih artikala istog proizvođača. Tako je donacija Federalnom zavodu za javno zdravstvo, samo jedne pošiljke 5.850 vakcina proizvođača Pfizer od donatora EU4Health, prema dokumentaciji vrijedna 177.344,89 KM, a cijena jedne vakcine je 30,31 KM. Istovremeno, za kupovinu 35.100 doza vakcina istog proizvođača je utrošeno 667.207,83 KM, što pokazuje da je jedna vakcina proizvođača Pfizer plaćana 19 KM.

## **Korupcija u javnim nabavkama tokom pandemije kao predmet pravosuđa**

---

U periodu stanja nesreće Federalni štab civilne zaštite je rukovodio raspodjelom materijalno-tehničkih sredstava namjenjenih zdravstvenim ustanovama, vladinim institucijama, zavodima na području Federacije BiH.

Tako je direktor Federalne uprave civilne zaštite Fahrudin Solak zaključio ugovor između FUCZ i privatne firme "Srebrna malina" koja se bavila uvozom voća, za nabavku respiratora. Nakon što je u pravosuđu otvoren predmet povezan s korupcijom prilikom nabavke respiratora, Sud BiH je 18. januara 2021. godine potvrdio optužnicu protiv četvoro optuženih u ovom predmetu- direktora FUCZ Fahrudina Solaka, premijera FBiH Fadila Novalića, vlasnika firme "Srebrna malina" Fikreta Hodžića i Federalne ministricе finansija Jelke Miličević, zbog mogućnosti počinjenja krivičnih djela u vezi s nabavkom 100 respiratora iz Kine u vrijednosti od 10,5 miliona konvertibilnih maraka, te zaštitne opreme u vrijednosti od 2,9 miliona konvertibilnih maraka potrebnih u borbi protiv korona virusa.





Do danas, niko od navedenih zvaničnika nije ponudio ostavku na javnu funkciju.

Istovremeno, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu primio je 30 respiratora ACM812A u novembru 2020. godine od Federalne uprave civilne zaštite, a tokom razmatranja izvještaja o radu KCUS, na sjednici Skupštine Kantona Sarajevo 4.6. 2021. godine, rečeno je da se iz izvještaja može zaključiti da respiratori ACM812A u toj ustanovi više ne postoje. U izvještaju iz KCUS u detaljnom opisu o količini i vrsti opreme koja se nalazi u toj instituciji, nema ni riječi o aparatima zbog čije nabavke je u toku proces pred Sudom BiH. Kako je na sjednici Skupštine KS navela direktorica discipline za nastavu i nauku u KCUS Enra Suljić, ovi respiratori isporučeni su KCUS-u u novembru 2020. i "vode se vanbilansno a ne knjiže kao vlastita sredstva KCUS-a", što pokazuje još jedan "legalni" način da se prikrije pravo stanje o količini medicinske opreme i lijekova u zdravstvenim ustanovama.

### **Pregovarački postupci bez javnog objavljivanja**

---

Činjenica je da više od dvije godine zdravstvene ustanove u BiH u nabavci dobara koriste pregovarački postupak bez javnog objavljivanja pod izgovorom hitnosti, iako obrazloženja hitnosti često nisu bila u skladu sa zakonskim normama.

Slučaj Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu je primjer takvog poslovanja tokom Covid-19 pandemije. Zbog nemogućnosti da dobijemo odgovore na anketni upitnik, uvidom u dokumentaciju objavljenu u sekciji "javne nabavke" na zvaničnoj web stranici [www.kcus.ba](http://www.kcus.ba), primjetno je da se često koristio netransparentni pregovarački postupak bez objave obavještenja u javnosti, bez navedene količine nabavljene robe i bez jedinične cijene za nabavljenu robu.

Takođe, KCUS u Sarajevu je u martu 2020. godine otvorio izolatorij na Građevinskom fakultetu u Sarajevu za potrebe zbrinjavanja pacijenata zaraženih koronavirusom, iako u tom prostoru nisu liječeni pacijenti. U maju je već izolatorij zatvoren. Koliko je novca utrošeno za otvaranje izolatorija, iz kojih izvora, takođe je nepoznanica, a mediji špekulišu da je riječ o 500.000 KM.







Četiri najveća Univerzitetska klinička centra u BiH- Sarajevo, Tuzla, Mostar i Banja Luka, nisu bili transparentni u svrhu ovog istraživanja i nisu dostavili ispunjen upitnik o donacijama i javnim nabavkama tokom pandemije 2020. i 2021. godine. Zato nije moguće utvrditi visinu primljenih donacija ni vrijednost javnih nabavki, osim iz medijskih izvještaja i drugih izvora na internetu.

Iako su javne nabavke i donacije tokom pandemije bile višemilionske, pacijenti u kliničkim centrima su se žalili da ipak sve moraju sami da kupuju i da u bolnici ne dobiju ništa što im je potrebno za liječenje. Takođe, građani su često, zbog nemogućnosti dobijanja zdravstvenih usluga u javnim zdravstvenim ustanovama, dodatno plaćali usluge u privatnim zdravstvenim ustanovama.

### **Presjek stanja prema prikupljenim informacijama**

Kako smo već istakli, ovim istraživanjem nije moguće utvrditi koliko tačno je ukupno sredstava donirano a koliko utrošeno za nabavku medicinske opreme i lijekova ni na jednom nivou u BiH. Za potrebe analize stepena korupcije u zdravstvu u oblasti nabavki, dobili smo odgovore od oko 30% institucija na svim nivoima u BiH. U nastavku prenosimo iznose i količine nekoliko stavki koje su prikazane kao odgovori na anketna pitanja.

### **Testovi za Covid -19**

Tako je, od svih ukupno pristiglih odgovora, za nabavku testova za Covid-19 **kupljeno oko 300.000 testova, a donirano je oko 200.000 testova.**

Teško je odrediti u svim slučajevima šta su donacije a šta je kupljeno iz budžetskih sredstava jer institucije često nisu navodile takve podatke kao ni cijene testova. Iz dostupnih podataka vidljivo je da su testovi kupovani ili donirani po cijenama od 1,43 KM za PCR do 90 KM za brze testove (rapid).

Podatak koji je posebno upečatljiv je iz Zavoda zdravstvenog osiguranja KS gdje su se za dvije stavke "transportni medij" 2.000 komada i 6.000 komada, koji su kupljeni preko UNDP, plaćale dvije različite cijene istom Odlukom od 19.03.2021.u visini 3.5 KM po komadu i 1,85 KM po komadu.





## **Maske**

Obzirom da se u pristiglim odgovorima na anketni upitnik nalazi nekoliko vrsta zaštitnih maski za lice (jednokratne, troslojne, FFP1, FFP2, FFP3, FFPU2, maske sa ventilom, hirurške maske, platnene, zaštitne, maske sa gumom, maske sa povezom i slično), u ukupnim odgovorima u ovom zaključku sabrali smo samo hirurške i jednokratne maske. U ukupno oko 30% institucija koje su dale odgovor možemo zaključiti da je istim **donirano 2.1 milion maski**, dok ih je **kupljeno preko 1.7 miliona**. Ova vrsta maski je kupovana ili su donirane po cijenama od 0,08 KM do 1,53 KM.

## **Respiratori**

Od **ukupnog broja zdravstvenih institucija** koje su dostavile odgovor za potrebe ovog istraživanja, nabavljena su **52 respiratora** različitih proizvođača gdje je vidljivo da cijene respiratora variraju od **24.000 KM** (donacija Općoj bolnici u Sarajevu) do **105.768 KM** (donacija Općoj bolnici u Gračanici). Ukupno je za respiratore utrošeno (kroz donacije i kupovinu) preko **2.6 miliona KM**. Zavod za javno zdravstvo Županije Zapadnohercegovačke nije naveo cijenu dva respiratora koja je primio kao donaciju i zato nisu ni uvršteni u gore navedenu ukupnu vrijednost.

## **Umjesto zaključka**

---

Nedostatak komunikacije, prikrivanje informacija, netransparentnost u donošenju odluka i u ukupnom poslovanju javnih institucija, čest su slučaj u BiH. Zato nažalost, transparentnost i saradnja nisu ključne riječi koje možemo koristiti kao zaključak u ovom istraživanju, jer više od dvije trećine kontaktiranih javnih institucija nije odgovorilo na upitnik i pored višemjesečnih podsjećanja i molbi. Najčešći odgovori su bili da "ovlaštene osobe imaju koronu i nalaze se u izolaciji", da su "pretrpani poslom", da "nisu nadležni", "da će odgovoriti".





Ono što je sigurno da je u BiH nabavka maski, testova, vakcina, respiratora, kiseonika i druge medicinske opreme i lijekova tekla bez objektivne procjene o kvantitativnim potrebama, zbog čega se danas, nakon neplanskog i netransparentnog procesa nabavki nameće sljedeći problem - uništavanje farmaceutskog i hemijskog otpada kojem je istekao rok trajanja kao što je to slučaj sa najmanje 700.000 doza vakcina. Sa vakcinama sa isteklim rokom upotrebe, postupa se prema uputstvu proizvođača i zakonskim propisima, ali na području BiH ne postoje postrojenja za uništavanje farmaceutskog i hemijskog otpada zbog čega se otpad prevozi najčešće u Austriju, Italiju ili Njemačku gdje se uništava pod strogo kontroliranim uvjetima i na račun budžeta države iz koje dolazi.

U tom kontekstu je zabrinjavajući dopis upućen udruženju Kap iz Federalnog ministarstva zdravstva koje navodi da "nema bazu podataka o izdatim rješenjima za uvoz lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći" te se postavlja pitanje - ko vrši nadzor nad njima".

Preporuke nakon provedenog anketiranja u javnim zdravstvenim ustanovama u BiH na svim nivoima, odnose se i na važnost podizanje svijesti odgovornih osoba o nužnosti poštivanja zakona, transparentnog poslovanja i donošenja odluka. Objavljivanje svih postupaka nabavki u javnim zdravstvenim ustanovama, uključujući i one male vrijednosti zakonska su, ali i etička obaveza menadžmenta zdravstvenih ustanova.

Kako bi se onemogućile špekulacije, umanjile sumnje javnosti, vratilo povjerenje u javno zdravstvo i kako bi se pacijentima isporučila usluga koja im je potrebna, važno je blagovremeno planiranje nabavki, donošenje i objavljivanje planova nabavki, kao i izvještavanje javnosti o realizaciji istih.

Nadzor nad procesima javnih nabavki je od izuzetne važnosti kao i unaprijeđenje sistema pravne zaštite prijavitelja korupcije, jačanjem kapaciteta ureda za žalbe. Važno je još istaći da u FBiH ne postoji ni Zakon o zaštiti prijavitelja korupcije, čime se otežava proces prijavljivanja korupcije u ovom entitetu i ne nudi institucionalna zaštita zviždačima.

I grupa država protiv korupcije Vijeća Europe (GRECO) upozorila je na rizike od porasta korupcije zbog epidemije Covid-19 u sektoru zdravstva i pozvala države na maksimalnu transparentnost, što u slučaju BiH u potpunosti izostaje, uz zahvalu manjem broju javnih zdravstvenih ustanova koji su na transparentan način učestvovali u ovom istraživanju.





Preporuka je da se sektori u javnim institucijama koji se bave procesom javnih nabavki dodatno educiraju o važnosti djelotvorne pravne zaštite postupaka javnih nabavki koji predstavljaju jedan od najznačajnijih segmenata cjelokupnog sistema javnih nabavki.

Pitanje zakonitosti trošenja javnih sredstava potrebno je podići na značajno viši nivo, naročito kada je u pitanju otvorenost u dijeljenju informacija koje su važne za širu javnost.

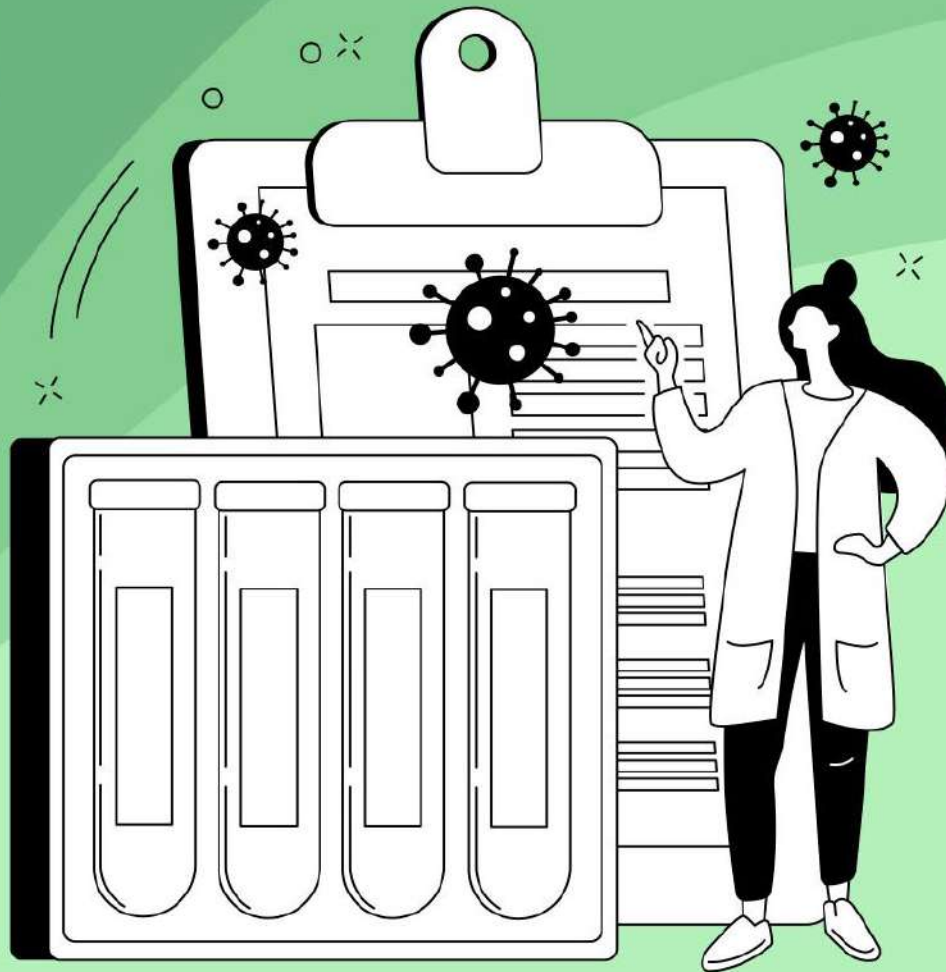
U tom smislu, neophodno je poboljšati monitoring provedbe i poštivanja postojećeg pravnog okvira koji tretira javne nabavke i nabavke u vanrednim uslovima, sve u svrhu smanjenja mogućnosti nezakonitih raspolaganja javnim sredstvima i sprječavanja sukoba interesa.

---

*Analiza je dostupna u online formi na Facebook stranicama UG Stop mobbing i udruženja Kap, a u printanom formatu će biti dostavljena svim nadležnim institucijama koje se bave javnim zdravstvom u BiH i onima koje iskazu interesovanje.*

*Sadržaj analize je isključiva odgovornost UG Stop mobbing i udruženja KAP i ne mora nužno odražavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.*





Ova analiza je objavljena u okviru projekta "Virus za koji ima lijek!" koga provodi udruženje Stop mobbing i udruženje za razvoj društva Kap, uz finansijsku podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i predstavlja dio šireg projekta "Podrška građanima u borbi protiv korupcije", koga implementiraju Centri civilnih inicijativa (CCI), kao vodeći partner.

Sadržaj analize je isključiva odgovornost UG Stop mobbing i udruženja KAP i ne mora nužno odražavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.